

Naročnina mesečno 18 Lir, za tuzemstvo 20 Lir — nedeljska ledaja celoletno 34 Lir, za tuzemstvo 50 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate.

Podružnica: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Izjaha vsak dan s jutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Telefon 4001—4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Abbonamenti: Mese 18 Lire; Estero, mese 20 Lire. Edizione domenica, anno 34 Lire. Estero 50 Lire. C. C. P. Ljubljana 10.650 per gli abbonamenti 10.349 per le inserzioni. Filiali: Novo mesto.

SCLOVENECE

Vojno poročilo št. 935

Silni nastopi italijanskega letalstva

Italijanska letala napadla Tripoli v Siriji in Beirut - Ena sovražna vojna ladja ter dva parnika potopljena 11 sovražnih letal uničenih

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil ob-
javlja:

Italijanski in nemški motorizirani oddelki so se tudi včeraj srdito borili na meji med Cire-
najko in Sirto proti nadmočnim nasprotnim silam. Uničenih je bilo 16 nadaljnjih tankov, ter nekaj sovražnih topov.

Močno delovanje obojestranskega letalstva: nasprotno letalstvo je zgubilo 4 stroje v dvobojih z nemškimi lovc.

V tuniški pokrajini delovanje izvidniških oddelkov: prijeli smo nekaj severnoameriških ujetnikov.

Nemški bombniki so z izdatnimi uspehi silo-
vito napadli pristanišče v Boni.

Ob obali otoka Lampedusa so italijanski lo-
vci nastopili proti velikemu krdelu sovražnih lo-
veev; v ponovnih spopadih je bilo sestreljenih 5 »Spitfirejev« in 2 »Beaufighter-jac.

Naša letala za velike razdalje so napadla skladišče nafte v Tripoliju v Siriji ter pe-
trolejske rafinerije v Beirutu.

Dvoje naših letal se ni vrnilo iz dnevnih na-
stopov.

V alžirskih vodah je podmornica pod poveljstvom poročnika bojne ladje Alberta Lon-
ghija napadla sovražno eskadro križark in rušil-
cev ter je neko edinico z dvema torpedi potopila.

V Atlantskem morju je neka druga podmornica pod poveljstvom korvetnega kapita-
na Carla Fezija di Cossato potopila parnika »Em-
pire Hawk« in »Ombilene« s skupno 11.000 to-
nami.

Eskadrila, ki se je udeležila nad otokom Lampedusa zmagovitih letalskih bitk, omenjenih v današnjem vojnem poročilu, spada k prvemu letalskemu lovskemu polku ter ji je poveljeval kapitan Pio Tommaselli.

Novo japonsko izkrcanje na Novi Gvineji

Sanghaj, 16. dec. AS. Iz Sidneya poročajo, da so Japonci izkrcali veliko število čet na Novi Gvineji in sicer na obali Papuazije, severno od Gone. Ni še bilo točno javljeno, koliko sil je bilo izkrcanih. Anglosaski viri zatrjujejo, da razvija zavezniško letalstvo živahno delovanje, hoteč preprečiti novo izkrcanje ter odprti novega bojišča na Novi Gvineji. Zadnja poročila pa pravijo, da so se Japonci že uspešno izkrcali. Glavni cesarski stan tudi poroča, da je japonsko letalstvo med 24. novembrom in 8. decembrom zgubilo ali uničilo na

Važni sklepi za preskrbo in prehrano

Pod Ducejevim predsedstvom sta bili dve seji ministrskega odbora za oskrbo, razdeljevanje in cene - Sprejeti so bili sklepi, nanašajoči se na prehrano, okrepitev kmetijstva, na razdeljevanje kuriva in razvoj tipizacije oblek

Rim, 16. dec. AS. Medministrski odbor za vzpo-
reditve in preskrbo, za razdeljevanje in cene je zasedal v Beneški palači 12. t. m. od 17. do 19.30 ure in v ponedeljek od 17. do 21. ure pod Ducejevim predsedstvom. Navzočni so bili tajnik stranke, finančni minister, kmetijski, prometni, korporacijski minister, minister za valute in izmenjavo, podtajnik za notranje zadeve, podtajnik Pascolato in Amicucci, načelnik nadzorstvenega urada za obrambo hranilnih vlog in kreditov, glavni komisar za ribolov, glavni poveljnik narodne gozdarske milice, nadzorni stranke Fabrizi, predsednik zveze delodajalcev in poljedelskih delavcev, predsednik zveze zavarovalniških zavodov, ravnatelj industrijske zveze in predsednik zveze korporacij. Tajniške posle je opravljal Venturi.

Stanje prehrane. Kmetijski minister je ob-
širno poročal o stanju prehrane, ki je v glavnem na vseh področjih ostalo normalno. Odbor je odobril sklepe, ki stremijo za novim povečanjem števila podjetniških obednic v korist delavcev, ki so zaposleni v vojni industriji. Te obednice naj bi dajale dnevno jedila za milijon in pol delavstva. Preskrbovanje teh obednic je v skladu z enotnimi določili neposredno poskrbelo kmetijsko ministrstvo. Posebno ugodno so se razvijale podjetniške obednice za rudarje. Dalje je bilo vse poskrbljeno za redne dobave šolskim okrepčevalnicam GIL-a, ki je lahko postregel z jedjo dveh milijonoma učencev, kakor je to določil Duce.

Okrepitev poljske pridelave. Odbor je raz-
pravljaval o načrtu kmetijskega ministra, po katerem naj bi se načrtno povečali posevki in obdelane ploskve v vseh pogledih, in sicer v sleherni občini Kraljevine. Ministrstvo za gozdove in kmetijstvo je spričo nujnosti, da ima v rokah takšne podatke, ki so popolnoma trdni in točni, da bi lahko oskrbelo preskrbo države brez zakasnitev in nepotrebnega trošenja sil s tem, da izvede načrte za kmetijsko pridelavo in da uredi kipečenja in zbiranje različnih pridelkov, predlagalo, da je treba v doseg tega cilja ugotoviti neposredno vse potrebne podatke.

tih na Novi Gvineji 44 sovražnih letal, potopilo dve patrolni ladji in dve prevozni ladji blizu Bune. V istem času je bilo zgubljenih 9 japonskih letal. Sovražni tisk, ki poroča o napadu na Citagong, piše, da so Angloamerikanci, hoteč okrepiti svoje čete na indijsko-birmanski meji, poslali v pristanišče Citagong velik konvoj, sestojec iz okoli 40 protivzdušnih ladij, križark in 5 topničark, toda izkrcanje so prekinili Japonci z dvojnimi letalskim napadom, ki je navzlic protiletalski obrambi in lovskim letalom imel popoln uspeh.

Zopet potres v Turčiji

Carigrad, 16. dec. AS. Poročila iz Carigra-
da javljajo o novih velikih potresnih sunkih v srednji Anatoliji, kjer so bile popolnoma raz-
dejane cele vasi. Poleg že v prejšnjih potresih podrtih 1600 hiš, je bilo razdejanih na stotine novih hiš. Pri zadnjem potresu je bilo tudi 25 mrtvih in okoli sto ranjenih.

Parlamentarne počitnice v Turčiji

Ankara, 16. dec. AS. Izvedlo se je, da se bo-
do danes začele parlamentarne počitnice za baj-
ram in novo leto. Konec počitnic bo prvi teden v januarju. Okoli 10. januarja se bo zbornica raz-
šla in razpisane bodo nove volitve.

Zakaj je sovjetska ofenziva propadla

Berlin, 16. dec. AS. V Berlinu predstavljajo položaj na vzhodnem bojišču v zelo ugodni luči, iz katere lahko izhajajo zelo optimistični sklepi. Značilnost vseh dosedanjih velikih sovjetskih ofenziv je, da je po vsaki ofenzivi položaj ostal nespremenjen, v kolikor se ni celo poslabšal za Sovjete. Tudi zadnja ofenziva ni nikaka izjema od tega pravila. Lahko se že reče, da se bliža propad, kar se da povzeti v naslednje štiri točke:

1. Rusi niso mogli presenetiti nemškega po-
veljstva z nepričakovano ofenzivo. Sovražni na-
črti in nameni so bili znani, preden so se začeli izvajati. Pri svojih napadih so Sovjeti izžvali hude boje, niso pa mogli izvesti za moderno vojno neobhodno potrebnih hitrih premikov.

2. Sovjetskim načrtom je manjkala taktična in strateška fantazija, ki jo je nemško poveljstvo že tolikokrat presenetljivo dokazalo.

Philippsovi načrti v Indiji

Rim, 16. dec. AS. V londonskih tistih je ob-
javil Cecil Sprigge članek o pogovoru s posla-
nikom Williamom Philippsom, ki je bil imeno-
van za Rooseveltovega odposlanca pri indijski vladi. Zanimanje Združenih držav za Indijo je za londonsko vlado vse kaj drugega kakor pri-
jetno. Toda tudi v tem primeru je morala po-
žreti goljufivo igro severnoameriške vlade, ki hoče s plehkimi izgovori zadeti angleški ugled ter si ustvariti obširno intereso mrežo za svoj imperij. Philipps tudi ni prikrival svojih pravih namenov. Povedal je, da bo potoval križem po Indiji, hoteč se srečati z indijskimi vseh skupin in ver. Zato bo njegova naloga trajala precej časa.

Vprašanje kuriva in premoga. Poveljnik na-
rodne gozdarske milice je odboru poročal o iz-
vajanju uredbe, ki se tiče pridelave in razde-
ljevanja drv in rastlinskega premoga. Odbor je ugotovil, da je bilo vse poskrbljeno, da se dolo-
čijo na enoten način cene produkcije, cene za veliko prodajo in za konzum pri lesu in pre-
mogu za vse pokrajine Italije. Ugotavlja, da se proizvajanje razvija v skladu s pričakovanji, razdeljevanje pa se stalno izboljšuje in se pač ravna po razpoložljivih količinah in po potrebah konzumentov, med katerimi pa se v prvi vrsti upoštevajo potrebe ljudstva za družinske na-
mene.

Razvoj tipizacije. Podtajnik Amicucci je po-
dal poročilo o razvoju akcij, ki jih je v zadnjem času sprožilo korporacijsko ministrstvo v cilju, da bi pospešilo tipizacijo izdelkov oblačilne stro-

ke. Ta tipizacija se v industriji najlepše razvija in tudi odjemalci si nabavljajo v veliki večini tipizirane izdelke, ki jim ne odgovarjajo le po cenah, temveč tudi po kakovosti. Odbor je z za-
dovoljstvom odobril doslej storjeno delo in dal navodila za bodoče s tem, da je odredil neizpre-
menjene cene in omejitev izdelave tistih vrst izdelkov, ki so najkoristnejši in jih prebivalstvo največ zahteva.

Odbor je sodil, da je potrebno določiti eno-
no merilo za določitev cen žitaricam, ki naj bi veljalo pri najemniških dajatah v naravi ali ka-
dar se plačuje namesto njih ustrežajoča davščina v denarju. Določil je, naj najemniki od prihodnje žetve dalje pri dajatah lastnikom najetih zemljišč vzamejo za osnovo cene žit, a pri tem naj izklju-
čujejo državne nagrade za večjo pridelavo.

Prihodnja seja bo 28. decembra ob 17.

Zavezniški naskok med Volgo in Donom

Nemške in romunske čete so zavzele več močno branjenih krajev med Volgo in Donom - Italijanske čete odbile sovražne napade - Pri Toropcu je zgubil sovražnik nad 3000 ujetnikov, število padlih pa znaša 14.000

Hitlerjev glavni stan, 16. dec. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

V ozemlju ob Tereku je bilo včeraj v zmagoviti obrambi sovražnih napadov uničenih 24 sovjetskih oklepniških vozil.

Med Volgo in Donom so nemške in romunske čete v naskoku zavzele več močno branjenih krajev in krvavo odbile protinapade. Italijanske čete so odbile sovražne napade z velikimi izgubami za Sovjete.

Južnovzhodno od Toropca je bil velik del obkoljenih sovražnih sil uničen. Od 25. novembra do 15. decembra je sovražnik izgubil tukaj nad 3000 ujetnikov, 326 oklepniških vozil in 227 topov. Število padlih znaša nad 14.000.

Južno od Ilmenskega jezera so napadali oddelki uničili več sovražnih postojank.

Na Daljnem severu so strnoglavski in bojna letala z dobrim učinkom bombardirala mesto in pristanišče Murmanski, naprave morman-
ske železnice in baterijske postojanke na Ribiškem polotoku.

Od 1. do 15. decembra so izgubili Sovjeti 441 letal. Od tega je bilo 348 sestreljenih v letalskih bitkah, 60 od protiletalskega topništva, 29 pa od oddelkov kopne vojske, ostala so bila uničena na tleh. V istem času se 89 lastnih letal ni vrnilo od poletov proti sovražniku.

V zapadni Cirenajki so se tudi včeraj nadaljevali močni boji z nadmočnimi sovražnimi silami. 16 britanskih oklepniških vozil in več topov je bilo uničenih. Nemški lovci so ob eni lastni izgubi sestrelili 4 sovražna letala. Ponoči je bilo pristaniško področje Bengazija bombardirano z dobrim učinkom.

Proti sovražnim oskrbovalnim pristaniščem in letalskim oporiščem v Alžiru so bili izvedeni nadaljnji uspešni letalski napadi.

V vzhodnem Sredozemlju so nemški lovci na podmornice potopili eno sovražno podmornico. Hitra nemška letala so ob južnovzhodni obali Anglije podnevi napadla za vojsko važne naprave z bombami in krovnim orožjem.

Carigrad, 16. dec. AS. »Igdam« ugotavlja, da ruska ofenziva ni mogla spremeniti položaja na vzhodnem bojišču ter ni mogla vdreti v glavne nemške in zavezniške linije. List pripominja, da so Nemezi zavzavali in zlomili vse sovjetske napade z zelo lahkimi izgubami. List zaključuje,

3. Sovjetska ofenziva se je začela z velikan-
sko silovitostjo in z mogočnimi sredstvi. Toda med boji so se pokazale hude napake v povelj-
stvu in v organizaciji. Sovjetski poveljniki vseh vrst niso znali izkoristiti začetnih uspehov. Poka-
zalo se je, da Rusi ne obvladujejo modernih in kompliciranih sredstev za zvezo med posameznimi oddelki, ki so zato nastopali brez medsebojne zveze.

4. Propad sovjetske ofenzive je pospešila me-
toda nemške obrambe. Nemško vrhovno povelj-
stvo je v dolgih izkušnjah spoznalo osnovna ope-
rativna načela sovražnikova, ki se niso nikdar spremenila. Poleg tega pa nemško poveljstvo raz-
polaga z neizčrpnimi rezervami svežih in za zim-
sko vojskovanje v Rusiji posebej izurjenih čet, rezerve, ki v določenem trenutku lahko hitro na-
stopijo kjer koli na vzhodnem bojišču.

Rekel je tudi, da njegovo poslanstvo ni zgolj začasno. Sprigge pravi, da mu je obrazložil ves organizem, kateremu bo načeloval in bo imel 6 tajnikov, mnogo podtajnikov, trgovskih agen-
tov itd. Vse to osebe je delo za uresničenje severnoameriškega načrta po načelih, danih v Wishingtonu. Philipps, ki je zelo navdušen za svojo nalogo, je dodal, da bo poleg navezovanja stikov med Indijo in Združenimi državami usta-
novil v Novih Delhih poseben urad za koordi-
nacijo dela severnoameriških družb v Indiji. Njegovo delo bo mnogo obširnejše kakor delo polkovnika Johnsona, ki je bil Rooseveltov pred-
stavnik v Indiji za časa Crippsovih pogajanj.

da ni lahko vreči Nemecev iz Rusije ter Osnih sil iz Afrike.

Berlin, 16. dec. AS. Boljševiki so izrabili nenadno gostoto megle ter znižanje temperature na raznih odsekih vzhodnega bojišča ter po-
skusili vdreti znova v nemške črte, pa so bili odbiti z najtežjimi izgubami. Južnovzhodno od Toropca so Rusi vrgli v napad nove močne sile, poskušajoč osvojit tamljak obkoljene sovjetske sile. Napad so pripravili s silnim top-
niškim ognjem, ki je trajal tri ure, nato pa je v zaporednih valovih napadla pehota. Nem-
ški baržni ogenj je zlomil ofenzivo Rusov, ki so se morali umakniti, ko so putili na bojišču 25 tankov in 1000 mrtvecev.

Berlin, 16. decembra. AS. Južno od Toropca se obkoljene ruske sile obupno bore, da bi se rešile. V nerednih premikih so te sile kakor zveri zaprte v ograjen prostor in obsedene z besom zaletavajo zdaj v eno, zdaj v drugo smer. Prostor okoli teh divizij se vsak dan vidno zmanjšuje. Zunanji razgledni napadi na nemški obroč so dosegli nezasišeno sridnost. Rusko poveljstvo še ni opustilo upanja, da bi osvobodilo obkoljeno maso. Ko je pobuda prešla na raznih odsekih srednjega bojišča in zlasti zahodno od Toropca v zavezniške roke, so morali boljševiki opustiti ne-
katere zelo utrjene postojanke.

Nov španski poslanik pri Sv. Stolici

Vatikansko mesto, 16. dec. AS. Novi španski poslanik pri Sv. Stolicy Domingo de Las Bar-
cenas bo jutri izročil svoje poverilnice sv. očetu.

Pogovori s slovenskim ljudstvom: Gverilja in vojak

Casnikar g. Alessandro Nicotera je imel snovi po rodni Ljubljani naslednje predavanje:

Nadaljujmo z obravnavanjem snovi, ki se tiče naših vojakov.

Naši ljudje sedaj poznajo na dolgo in ši-
roko vse dežele, ki se raztezajo od vzhodne meje do Egejskega morja. Naš vojak je v osem-
najst ali še več mesecih doživel vse mogoče skušnje: razume jezik, pozna šege in navade ter narodne noše slovenskega, hrvaškega, bo-
sanskega, črnogorskega, albanskega, macedon-
skega in grškega ljudstva. Korakal je in se je bojeval, trpel je, boril se proti tisočim nevešč-
nosti, videl je toliko bede in toliko uničevanja. Zivel je noč in dan tako pestro vojaško življe-
nje, s trdnjo voljo in ves čas pozornim duhom je izpolnjeval svoje dolžnosti in skušal razume-
vati občutke in želje, ki so prevečale prijateljska in neprijateljska ljudstva, med katerimi so mu teklo in mu še potekajo nedoločene ure njegovega burnega življenja.

Ker naš vojak po svoji naravi ni nasilen, bi mogel marsikdo priti do zmotnega mišljenja in si ga zamisliti kot človeka, ki nima dovolj energičnega značaja. Narodi, ki so se z njim pobratili in ga spoznali, so morali presenečeni spremeniti svoj prvi vtis, ko so pričakovali Bog ve kajšne kazni, ko so bile morda tudi po-
vsem neupravičene. Kasneje so dognali, da ima-
jo opravka z živahnimi in priljudnimi mlade-
niči, ki so odkritega duha in vzvišenih čustev; morda je celo kdo odkril izredno človekoljub-
nost našega vojaka.

Nasprotno pa so drugi videli našega vojaka v bojnih črtah in v času boja; morda so opa-
zili, da ta človek, ki je najbolj dobrodušen v miru, lahko postane, in celo največkrat tudi je, najbolj močan in silovit v vojni. To se more zgoditi zato, ker vsakdo, ki ima pošteno srce, ki mu narekuje in vodi vsa njegova dejanja, dela vedno le to, kar mora storiti, po ravnih in neprikrilih načelih, pa najsi bo to v miru ali v vojni.

Nasprotno pa silovit in neodoljiv naš vojak v napadu in sicer prav zato, ker ga vodijo prav isti vzvišeni navdihi, ki ga sicer napravljajo za človeka časti in značajnosti.

Prav gotovo ni bil on tisti, ki bi hotel ali kakor koli poskušal izzvati začetek tega kru-
(Nadaljevanje na drugi strani).

Carigrad, 16. dec. AS. Turški veleposlanik pri nemški vladi pride v kratkem v Carigrad na počitnice. Naravno je, da bo pri tem stopil v stik s člani vlade.

(Nadaljevanje s 1. strani)

tega boja in vsega razdejavanja v teh pokrajinah; ko pa je bil podlo napaden v hebet, je bil prisiljen braniti se in napraviti red ter vrniti milo za drago: ljudstva so ga lahko videla v boju, polnem lojalnosti in vzvišenosti. Nikdar se ni zatekal k podtalnim ali krutim postopkom, saj ga je vezal vedno višji zakon, ki mu je uravnaval vse njegovo ravnanje kljub trdemu in neugodnemu življenju, v katerega so ga privedle okoliščine.

Tako so se odkrivali njegovemu čustvovanju novi svetovi, čisto nepričakovano. Kako naj bi poznal vse te narode s tako različnimi značajmi, s tolikimi govoricami in tolikimi ugankami? Postavljen je bil tako v dolgo sožitje z domačini: inteligentem, uravnovešen, miren, moder in kot odlični opazovalec je naš vojak dokončno razumel mnogo, premnogo stvari.

Čujte nekoliko, kaj vse je mogel razumeti: 1. Spominja se, da je bil predstavljen kot najbolj korekten bojevnik in kot predstavnik najbolj kulturnih ljudi. Nikdar, v nobenem primeru in v nobeni deželi, ki jo je prehodil, se ni počutil kot zatiralec svobode drugih. Prišel je kot zmagovalček, vendar ni zlorabil nikdar in v nobenem primeru svoje moči proti nikomur; kljub temu pa je bilo njegovo dostojanstveno obnašanje poplačano z gveriljo in z najbolj divjo krvočelnostjo, ki jo ta prinaša.

2. Vojak je prav dobro razumel vzroke in razloge vojaške zasedbe — te vzroke in razloge je v ostalem poznalo prav tako prizadeto prebivalstvo — in on ve, da se narodi ne bore za svobodo, ki jo jim ni nihče vzel. O tem so lahko pričali vojniki sami. Izumitelji gverilje so boljševiki, ki so si prilastili pravico govoriti v imenu naroda. Toda ti so v resnici v Stalinovi službi, ki jih plačuje zato, da bi izzvali lakoto in nered, kjer koli bi le mogli, in to tem lažje v za to ugodnih deželah, kakor so to balkanske.

3. Vsak vojak je mogel osebno ugotoviti, da poborniki gverilje nimajo prav nobenega vzora. Vsak vojak, tudi tisti, ki ima le zmerno izobrazbo, ve, da je bila združena Italija dosežena po vrsti spopadov in slavnih vojn, ki so bile redno objavljene, izbojevanje in zmagovito dosežene od vojakov proti vojakom in včasih tudi od ljudstva proti vojakom; toda nikdar se ni Italijan zatekel k tolpam, toliko manj k barbariskim pobojem, k neizrekljivim krutostim in celi vrsti najbolj zločinskih nasilstev, v katerih so pravi mojstri pristaši gverilje.

Naš vojak se iz srca smeje, kadar sliši, da se kolovodje gverilje na vsak način bojejo enačiti z Garibaldiem. Naš heroj je bil poznan po vsem svetu kot borec za ideale, vzvišen, dobrohoten, lojalen in nad vse vnet domoljub; njegova slava je postala tako velika prav zaradi njegovih izrednih kreposti. Kaj morejo imeti skupnega z njim tolovaji v gozdovih, ti nevarni banditi, ti morilci in zverinski lopovi, ki si končno nadevajo še kriva imena, da bi prikrili svoje zločine, pa res ne moremo razumeti. Prav zato pa lahko razumemo, kako ogromna je nevednost in domišljavost kolovodij boljševiških roparjev.

4. Ko je primerjal vse te činitelje, je naš vojak še bolj razumel, kakor je že vedel prej, v čem namreč obstoji razlika med visoko civilizacijo fašističnega svezanja in med mračnim barbarstvom komunizma; kakšna je razlika med lepoto našega odkritega in gorečega značaja, bogatega po svojih kulturnih in verskih utripih in med nižino, prostostvom ter temo, ki vladajo v predelih, kjer je doma gverilja.

5. Naš vojak je tudi razumel, da so njegovi sovražniki, ki so tudi sovražniki Italije, zahrbiti in podtalni. Vsakdo je lahko doživel, da je vsa prekanjenost namenjena le za pripravljanje najbolj strašnih izdajstev; če prevara uspe, potem so njeni početniki kruti kakor divji levji, če pa se ponesreči in padejo v roke pravice, kakor v vrečo, tedaj se stisnejo v kot in v najbolj sivo resignacijo.

Potem, ko so se bojevali že v tolikih vojskah, naši vojniki iz lastnih izkušenj dobro vedo, da se tisti, ki se bojujejo za vzore, ne obnašajo tako. Junaki ne tuhtajo prevar in če so premagani, kriče do konca svojo vero, pa naj bo že kakršna koli.

6. Končno je naš vojak tudi videl, da njegov neprijatelj, kadar je premagan, zopet začne s svojim zahrbitnim delovanjem. Začne iskati na stotine najbolj mučnih opravil, na primer, da se ne bori za boljševizem, zato ker ve, da je naš vojak protiboljševik; ali pa skuša najti rešitvo bilko na ta način, da se trudi razlikovati med Italijo in fašizmom; končno na vsak način skuša, da bi usel skrajnim posledicam.

V tem primeru italijanski vojak ne potrebuje drugega pouka, ker ve, da je treba z roparji stopati brez usmiljenja.

Da, naš vojak se je v teh pokrajinah naučil še preveč. Ve dobro, da mora iti naprej, da ne sme poslušati zapeljive glasove iz gozda; ve dobro, da je gozdnemu zakonu ime izdaja; imenuje se pokolj žen, otrok, neoboroženih duhovnikov, naziva se mučenje in mesarjenje ujetnikov po končani bitki. To zdaj je prav dobro ve.

Toda njegov zakon je en sam: Zmagati!

Signal

Pubblica: Tre anni di guerra, riepilogo strategico dell'attività bellica dell'Asse, con numerose cartine e grafici. Storia della Fanteria, illustrata con disegni. Visioni di battaglia a Stalingrado. — Il fronte Europeo: volontari in lotta contro il bolscevismo. E il pubblico beve grosso... la propaganda inglese «essam nata al microscopio». Note dell'Irak.

Numero doppio

72 pagine di cui 8 a colori, con 140 illustrazioni

Il 1° numero di Gennaio (40 pagine) sarà messo in vendita al prezzo normale di Lire 3.—

Dvojna številka

obsegajoča 72 strani, 8 celostranskih barvnih posnetkov in 140 fotografij stane

Prihodnja, januarska številka (40 strani) bo stala L. 3.—

L.5

Kadar odpade listje, se oglasi partizanski rog

Partizani postopajo obratno kakor netopirji, ki padejo jeseni v zimsko spanje ter se nato spomladi zbude. Junaki osvobodilne fronte izginejo s prometa ob lepem vremenu — prav takrat, ko bi bila najboljša prilika, da pokažejo svoje partizanske vrline — ter trobijo v svoj razglašeni bojni rog, ko začne odpadati listje.

Tudi lansko leto so ob tem času zastavonoše OF, ki jih je toplota dobro zakurjenih peči spremenila v tolike leve, trudili in opisovali imaginarne hrupne zmage zavezniških armad nad Osjo ter prav tako hrupne uspehe partizanov nad Italijani ter nad protikomunističnimi oddelki.

Se spomnite, kmetje in slovenski protikomunistični borci, zmagovalnega pohoda ruskih hord na Berlin, ki so ga komunisti večkrat naznanili ob vsakem ščegetu, prizadetem oslim armadam?

V manj kot enem letu je padla vsa Ukrajina, »žitnica Evrope«, v roke Osi.

Kdo se še ne spomni obrabljenega refrena »Bliža se ura«, s katero so burkeži »osvobodilne

fronte« zaključevali svoje zabavne vsakodnevne letake!

Leto dni je že preteklo od hrupnih in navčnih prerokovanj »osvobodilne fronte«, medtem pa je smrt udarila žal že tisoče mladih partizanov, ki so se v svoji naivnosti dali zapeljati in ogoljufati od tistih voditeljev, ki se s polnimi žepi denarja vozijo od Zagreba do Belgrada, ostalo malo časa pa prebijejo v gozdovih zraven ljubeznih tovariših-priležnih ter mislijo na vse kaj drugega kakor na blagor in mir slovenskega naroda.

Ves slovenski narod to ve. Nekateri se pa hlinijo, kakor da tega ne bi vedeli. Se vedno jih mikajo izmišljene bajke, še vedno se dajo zapeljati od nedosegljivih sanj.

Komunizem je bil hudo tepen, tako v Sloveniji kakor izven nje. Partizanski bojni rog ga nikakor ne bo mogel zbuditi k življenju, tudi zverolomni Albion ne, ki, čeprav se poslužuje za svoje neposredne vojne cilje, ga je vendar že pred časom odposlal onstran Urala, v brezmejno azijske stepe.

Iz dela in življenja od tu in tam

Iz Hrvaške

Sprememba v vodstvu hrvatske javne varnosti in reda. Dosedanji glavni ravnatelj glavnega ravnateljstva za javno varnost in red v NDH dr. Zimperman je bil po časopisnih vesteh na lastno prošnjo razrešen svojih dolžnosti. Na njegovo mesto je postavljen dr. Filip Crvenković, dosednji ravnatelj hrvatske monopolne uprave.

Hrvatsko-nemška trgovinska pogajanja. Od 15. do 30. novemb. so bila v Zagrebu hrvatsko-nemška trgovinska pogajanja. Glavno vprašanje tokratnih trgovinskih pogajanj je bila razprava kontingentiranja izmenjave raznega izvoznega blaga, kakor izvoz odnosno uvoz raznih kemikalij, tekstilnih izdelkov, premoga, koksa, strojev in tekočega goriva. Trgovinski sporazum sta podpisala vodja nemške trgovinske delegacije dr. Bergemann in glavni ravnatelj za trgovino, obrt in industrijo dr. Čabas, dopolnilni sporazum pa nemški poslanik v Zagrebu von Kasche in minister za narodno gospodarstvo dr. Balen.

Vrnitev skupine hrvatskih letalcev v domovino. Pod vodstvom svojega poveljnika, letalskega oficirja Mica, se je vrnila v Zagreb skupina hrvatskih letalcev, ki se udeležuje na vzhodnem bojišču. Ob vrnitvi hrvatskih letalcev v Zagreb, je bila na ta-

mošnjem letališču vojaška slavnost, pri kateri je poveljnik skupine Mica dobil visoko vojaško odlikovanje. Odlikovani so bili tudi vsi ostali letalci bodisi s podelitvijo samega odlikovanja ali pa z napredovanjem v višjo skupino.

Z Gorenjskega

Nesreča kolesarke. Odar Ana iz Stare Fužine pri Bohinjski Srednji vasi se je nevarno ponesrečila pri vožnji s kolesom. Kako se je zgodila nezgoda, ni znano, ker so jo našli nezvestno nedaleč od Bohinjske Bistrice in jo odpeljali domov.

Kmečka zborovanja v Bohinjski dolini. Prvo nedeljo v decembru so bila kmečka zborovanja na Koprivniku, v Srednji vasi, Sudorji, Stari Fužini in Čenčevici. Povsod so kmetom govorili o poslanstvu prehranjevalnega urada iz Radovljice. Zborovanja so bila dobro obiskana in so razpravljali o važnih gospodarskih zadevah, posebno o živinoreji ter o preskrbi prebivalstva z maslom in mlekom.

Udeleževanje ženske skupine v Bohinjski Bistrici. V Bohinjski Srednji vasi je bila prirejena v pisarni ženske skupine razstava raznovrstnih igrač, ki jih je izdelala šolska mladina.

Izdelavo igrač je vodila učiteljica Liblhuber in je mladina izdelala vse polno zanimivih igrač, posebno lepa pa je bila mala, lično opremljena kmečka sobica. Tudi odrasla dekleta so več večerov pripravljala igrače za mladino. Te igrače so bile oddane okrožnemu vodstvu v Radovljici, ki je porabilo igrače za porazdeljevanje ob Miklavžu. Voditeljica ženskih skupin v Bohinju je nabrala tudi precejšno količino jajc, masti, sladkorja in moke. Zene so iz tega napekle 16 kg keksov, ki so bili že odposlani naprej vojakom v vojni bolnišnicih.

Smrtna kosa. V Besnici je umrla 4 letna Janč Daniela, v Naklem pa je umrla Ivana Strupar, v Jezah pa Jera Markovič in Valentin Jerala.

S Spodnjega Štajerskega

Četrta nedelja za zimsko pomoč. 6. decembra je pokazala veliko požrtvovalnost prebivalcev Spodnje Štajerske. Letonja nabirka je na Spodnjem Štajerskem vrgla 90% več kakor lani. Posebno se je odrezal Maribor, ki je na glavo prebivalca daroval več, kakor katero koli mesto na Spodnjem ali Zgornjem Štajerskem. Brežiško okrožje je tudi izredno povečalo svoje prispevke, medtem, ko so vsi drugi okraji na Spodnjem Štajerskem dosegli lanskoletne uspehe približno za polovico.

Nesreče. Pri podiranju drevja si je zlomil nogo 66 letni dmar Ivan Petrič iz Sv. Lovreca na Pohorju. 68 letni pomožni delavec Ivan Sobček pa je dobil prav tako v gozdu, ko je padlo nanj drevo, nevarne poškodbe.

Poroke. V St. Jurju sta sklenila zakonsko zvezo Ivan Vodusek in Marija Kolar, oba iz Sv. Uršule. V Braslovčah sta se poročila posestnikov sin Friderik Smigel in posestnikova hči Pavla Fund, dalje vrtnar Franc Korošec in mizarjeva hčerka Zofija Kolšek iz Letusa ter posestnikov sin Leopold Kok iz Topole in kuharica Marija Plesnik s Polzele.

Tovariški večer so priredili v soboto zvečer bore iz prve svetovne vojne ranjenim vojakom, ki so na zdravljenju v Mariboru. V Grajski kleti so se zbrali stari in mladi z mnogimi odlikovanji na prsih, zastopniki obnove, Heimathunda in vojske, navzočen pa je bil tudi okrožni vođa Michael Strobl. Na prireditvi so nastopili člani mariborskega gledališča s pevskeimi točkami.

Reven delavec, oče številne družine, je izgubil listnico z osebo izkaznico, oblačilno izkaznico, važnimi osebnimi listinami in večjo vsoto denarja. Postopena najditelja nujno naproša, naj mu jo proti nagradi vrne in odda v upravi našega lista, Kopritarjeva ulica 6.

CESARICA S TRPEČIM SRCEM

Rudolf pa ni ostal samo pri tem. Takoj po dvajsetem letu svoje starosti se je začel pečati z deli nemških filozofov kritikov. S strastjo je prebiral knjige Davida Straussa, dela tega pisatelja so ga zelo oddaljila od katolicizma. Začel je v medel panteizem. Navduševal se je tudi za delovanje frimasonskih lož, v katerih bi se naj bili po njegovem mnenju zbirali vsi tisti, ki so bili za pravi napredek in znamenju liberalnih načel. Vera je nato postala kmalu zanj nekaj zastarelega, preteklega — verske obrede je začel kmalu sovražiti tako kakor prireditve na dvoru.

V političnem oziru ni bil nič manj vdan novotarijam ter je bil naravnost revolucionaren. Med branjem knjig je zapisoval razne opazke in te opazke nam dobro pojasnjujejo, kako si je zamišljal svoje poslanstvo na cesarskem prestolu. Nekaj zapisov navajamo: »Habsburška dinastija ni več tisto, kar je bila včasih med narodi. Včasih so jo še spoštovali, sedaj jo pa prezirajo... Nekoč je moglo narediti ljudem mnogo uslug. Dokler so bili narodi samo poslušne črede, je bilo vse dobro. Pa še tedaj... Danes pa se je človek marsičesa otresel in sedaj hoče sam vladati. Postal je »človek«. Ob bližnji nevihti se bo vse to podrl. Velika reforma se je začela s protestantsko reformo in francosko revolucijo v letu 1789.« Pravnik Marije Antoanete si je upal celo zapisati: »Na tisoče trupel, ki jih je giljotina poslala na drugi svet, je zgradilo nova načela, med ljudi je prišel nov ideal, ki bo obnovil evropske narode.«

Vse to pa se bo obnovilo v imenu znanosti. »Znanost in razum bosta vodila bodoče človeštvo.«

Pri tej obnovi sveta bodo grozote vojne kmalu izginile. Kadar bodo narodi končali s svojim razvojem, bo sovraštvo kmalu izginilo in razlike med raznimi plemenimi bodo izginile. Človeštvo bo velika družina, ki bo živila skladno in mirno.

Rudolf se je torej sovražno izrazil o pravicah monarhov. To je bil najstarejši sin Franca Jožefa, ki se je tako izražal, pri čem bi moral vladati narodnostno tako različni monarhiji, kakor je bila habsburška monarhija. Ravno na ozemlju te monarhije pa so bile razlike med narodi najbolj ostre.

Kako se bodo mogla spraviti v sklad osebna načela z dejstvi? Bil je preveč pameten, da ne bi mogel opaziti vseh težav. O tem je mnogo razmišljal in zato je mislil na federativno zvezo, ki naj bi vezala razne dele habsburške monarhije v celoto.

Tudi o zunanji politiki je Rudolf mnogo razmišljal. V tem vprašanju pa se je lahko njegova fantazija razgibala do kraja. Vsega pa je prežemala ena strast: nemškega cesarja ni mogel prenašati.

Ko je bila Avstrija poražena pri Sadowi, je bil osem let star. Ta bitka je Avstriji odvzela toliko moči in prestiža, da si je mladi princ o tem dogodku ohranil krute spomine iz najzgodnejše mladosti.

V svojem sovraštvu do teh posledice je edino njegova mati Elizabeta zamogla nanj vplivati pomirjevalneje.

Toda leta so potekala. Nemška premoč v Evropi je naraščala in s tem dejstvom je bilo treba računati.

V letu 1870 je Bismarek pregovoril avstrijskega zunanjega ministra Andrassyja, da je Avstrija obenem z Nemčijo podpisala tajno pogodbo z Rusijo. Habsburška monarhija se bo posledje mogla razvijati samo v okviru Nemčije in ta podrejenost je nazadnje zadala stari monarhiji smrten udarec.

Med Dunajem in Berlinom so se posledje izmenjavale prireditve, ki so dokazovale, koliko prijateljstvo in iskrenost vezeta obe državi. Bismarek je večkrat javno pohvalil Avstrijo, da tako izvrstno opravlja nalogo »bleskečega tovariša«.

Toda v senci je prestolonaslednik že brusil svoja rezila.

Večkrat je obiskal Berlin. Viljem I., Friderik III. in Viljem II. so ga sprejemali z veliko ljubeznostjo. Vse to je vladno vračal, ostal pa je samo vljuden. Z vsakega potovanja pa se je vračal z odvračalnimi vtisi o nemški cesarski dinastiji.

Nekoga dne je zapisal: »Avstrija je samo še pruska pokrajina.«

Bismarek je dobro vedel za te Rudolfove nazore in je bil zaskrbljen. Iskal je priliko, da bi mogel z njim resno govoriti. Ta razgovor je popisal v svojem dnevniku Rudolf sam. Ti razgovori so siho zanimivi, zlasti pa razgovor z dne 17. marca 1887.

Ob tem času se je v Evropi mnogo govorilo o vojni. Francoski nacionalisti so bili postali zelo nemirni in glasni. Čudna strast jih je gnala za generalom Boulangerjem, ki bi naj po namenih višje uode vrnil Franciji Alžacijo in Lotaringijo.

V Nemčiji je bila vojaška stranka pripravljena odgovoriti na izzivanje. Toda Bismarek je hotel mir; Rudolfu je zatrjeval:

»Jaz ne bom trpel tega; našji veliki poveljniki Moltke in Waldersee morajo imeti bolj v oblasti svoje jezike. Ti me priganjajo v vojno. Toda jaz hočem mir... Ne bomo se vojskovali zaradi neumnosti. Mi nismo roparska država. Zato mi ne bomo napadli; letos bo mir ohranjen, če nas Francija ali Rusija ne bosta napadli... Zelo cenim vojaško moč Francije; naša zmaga se mi ne zdi tako gotova... Vprašujem pa se, kaj bi storila Rusija, če bi se mi vojskovali s Francijo. Dolžnost vojskovati se na dveh straneh, bi bila za nas nekaj zelo težkega... Moj sklep je tale: v slučaju vojne na dveh straneh bi bil tudi položaj Avstrije zelo v nevarnosti. Prepričan sem, da bi ruska armada takoj vdrla v Galicijo. Zato je vam zveza med Avstrijo in Nemčijo tako potrebna kakor nam... Dodajam pa še, da nam je potrebna tudi dobra zavezniška pogodba z Anglijo in Italijo.«

Drobne novice

Koledar

Četrtek, 17. decembra: Lazar, škof; Vivina, devica; Olimpijada, vdova; Ignacij, škof in mučenec; Bega, devica in mučenica.
Petek, 18. decembra: Kvatre; Pričakov. Mar. poroda; Gracijan, škof; Teotim, mučenec.

† Jerici Jenkovi v spomin

Iz Zagreba je pripela žalostna vest, da je tamkaj umrla 11. t. m. po daljšem bolehanju gospa Jerica Jenko, rodom iz Skolje Loke, soproga g. dr. Frana Jenka. Čeprav smo vedeli, da je njena bolezen neozdravljiva, nas je njena smrt silno pretresla.

Jerica! Zapustila si nas, odšla tja, kjer ni gorja in ni trpljenja! Ni mi mogoče, da Te spremljam k zadnjemu počitku, vedi pa, da smo Te ljubili in spoštovali in da Te ne bomo nikdar pozabili. Bila si tiha in skromna, vzor plemenite žene, najboljša mati in babica, nam pa najboljša tetka in prijateljica. Pa ne samo svoji družini in svojim ožjim sorodnikom, temveč vsakomur, kdor koli je potreba, si vili in potrebi na Tvoja vrata, si pomagala, kakor si mogla in znala. Pri vsem tem pa nisi iskala od nikogar zahvale, bila si srečna, da Ti je bilo možno pomagati trpečim iz stiske. V resnici — bila si vzor dobrote, katero tako težko pogrešamo. Tvoja smrt, Jerica, ni samo največji udarec Tvoji družini, temveč za nas vse, ki smo Te poznali, razumeli in visoko cenili.

Z Bogom, draga Jerica! Tvoja življenjska pot je končana! Počivaj v miru!

Slavica Cvenkelj.

— Južno, oblačno in deževno. V torek, 15. t. m., so se ves dan nad Ljubljano vrteli in podili gosti, kopicasti oblaki. Nebo se bilo popolnoma zastrlo, le tuintam je sonce za kratek čas pretrgalo gosto steno oblakov in posvetilo na mesto. Vse je kazalo, kakor da bi se pripravljalo na hudo nevihto. Bilo je izredno toplo, nekaj res ne navadnega za december, saj je termometer v torek dosegel dnevni temperaturni maksimum +11,3°, kar je pravcati rekord v daljših presledkih je tudi poročilo. V torek ponoči ob 21. naprej je začelo lahno deževati. Tudi v sredo jutraj je nekaj časa dežilo. V 24 urah od torka jutraj do srede jutraj je padlo v Ljubljani do 2,8 mm dežja. V sredo jutraj je bilo toplo in jutranji minimum je znašal +8° C. V sredo ob 2 jutraj se je barometer začel počasi dvigati, ko je do ure padal. V sredo ob 7 jutraj je bilo barometriko stanje za las višje od onega v torek jutraj. Zračni tlak je v sredo jutraj dosegel 763,9 mm. Stanje voda je v tem času zelo nizko. Ponekod primanjkuje milnom vode, da ne morejo mletiti.

— Petnajst knjižnih nagrad razpisuje »Družinska pratika« s podobo sv. Družine na prvi strani ovitka za vse reševalce nagradne uganke, ki jim bo žreb prisodil darilo. Obdaruje svoje domače z izvodom pratike in jim daje priliko, da tekmujejo za lepo nagrado! Cena izvoda samo 2 liri. Dobite jo povsod.

— Nove prodajne cene za kvas. Kakor smo obveščeni, je visoki komisariat za Ljubljansko pokrajino z odločbo z dne 10. decembra odobril nove prodajne cene za kvas in sicer lir 16,50 za 1 kg paketicnega kvasa postavno tovarna kvasa. — V tej ceni so vključene državna in pokrajinska trošarina ter skupni davki na poslovni promet in embalaža, dočim občinske trošarine niso vključene. Obveščeni smo nadalje, da bodo tovarne kvasa zaračunavale novo ceno začeti s 16. decembrom t. l. Zaradi lažjega obračunavanja poštnine oziroma tovarnine in ostalih stroškov odpreme bodo tovarne te stroške pavšalirale v približni višini istih.

— Ali ste že kdaj čuli, da bi lastnik velike firme ob helem dnevu zapustil tvrdko, da se je popeljal nasproti slavni gledališki igralki? Nezaslišano! Skandal! Njegov lastni knjigovodja nahruli šefa. Kaj še vse sledi, boste videli v odlični komediji »FIRMA«, katero bo uprizoril Rokodelski oder v nedeljo ob pol 5 popoldne. Opozarjamo na predprodajo vstopnic, ki bo v nedeljo od 10—12 in dve uri pred predstavo, v društveni pisarni Petrarkova 12. I. nadst., desno.

— Za Božič in Novo leto daruje vsaka naša družina svojim prijateljem in znancem, posebno pa še po dobrem berilu hrepeneči mladini med drugim tudi izvod »Družinske pratike«, ki razpisuje za leto 1943 petnajst lepih knjižnih nagrad. Storitve tudi Vi tako!

† Župniku Jožefu Seigerschmiedu

7 vestjo o njegovi nenadni smrti nam je došlo tudi sporočilo, da so ob njegovem grobu zajokale jesenje in zajokale ves jesenski, blejski in bohinjski kot. Razumljivo. Saj je bilo njegovo sedanje delovanje tako dragoceno in s hvalečnostjo nagrajeno. Ni dvoma, da je 75-letnemu starežu prav zaposlenost brez oddiha oslabila srce in skrajšala trudopolni pokoj.

Kot bivši njegov dolgoletni kaplan naj osetlim par potez iz njegovega duhovniškega delovanja.

Najprej njegovo skrbno pripravo na cerkvene govore. Znano je bilo o njem, da je že prve dni v tednu pričel zbirati gradivo. Veliko je prebiral, zapisoval lepe in ustrezajoče miselske primere, zgledov in ko je imel vse zbrano, spisal na čisto, kakor da bi imel namenjeno za tisk. Zato se je govorom brez izjeme vsem poznalo, da so do zadnje besede premišljeni, kar prepleteni z življenjskimi zgledi in dokazovanjem, epodbudo, svari, posnemanje in so od prve do zadnje besede poslušalce zanimali. Tudi oni, ki mu niso bili vselej naklonjeni, so soglasno priznavali, da je prvovrstni govornik. Da jih je malo, ki bi znali tako preprosto, vsem razumljivo, pa obenem tako vsebinsko bogato in pestro ter prepričevalno povedati. Velika škoda bi bila, če bi njegova pridigarska zapuščina prišla v izgubo. Kakor se ga nisi naveličal poslušati, ker je bil vedno preprosto originalen, tako bi marsikdo zdaj s nevedno žrnal iz njegove zbirke in se obenem

— Potres v Turčiji. Preteklo soboto so zjutraj med pol šesto in šesto uro čutili potresne sunkove, različno močne, v 18 krajih Anatolije, tudi v Ankari. Več sto hiš je porušeni, 25 ljudi je izgubilo svoje življenje. Tudi v Carigradu so istočasno čutili več močnih potresnih sunkov. V teku enega meseca so potresi v Turčiji zahtevali okrog 50 človeških žrtev. Porušeni je 1620 hiš. Državni poglavar Izmet Ineni je na svojem potovanju po Anatoliji obiskal potresno ozemlje Çorum in si ogledal povzročeno škodo.

— Železniška nesreča. Zel. ključavničar, 55-letni Franc Mitsche, rojen v Gradcu, je v nedeljo na postaji v Zalogu padel pod vlak. Kolesa so mu odtrgala obe nogi pod kolena. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnišnico, kjer so ga skušali ohraniti pri življenju. Kmalu po prevozu je Mitsche umrl.

— Nesreče na deželi. S kolesa je padel in si zlomil desnico 27 letni delavec Karol Blažič iz Stične na Dol. — Hudo se je pri padcu pobil 58-letni posestnik France Brance z Rakitne in so ga prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

— Prijeti ponarejevalci denarja. V Marseilleu so odkrili centralno ponarejevalcevo denarja, ki je izdala zakladnice v vrednosti pet milijonov frankov in jih oddala raznim bankam. Pri enem izmed zaprtih ponarejevalcev so našli ponarejenih zakladnic še za štiri milijone in pol frankov.

— 70 let stari trojčki. Najstarejši trojčki na Norveškem, tri žene, so obhajale te dni sedemdesetletnico svojega življenja. Vse tri sestre so vdove.

Ljubljana

I Hrvatski konzulat se je preselil iz svojih dosedanjih prostorov v hiši hotela Slon v nove prebore v palači Bate, Ulica 3. maja št. 1/IV. Stranke se sprejemajo od 10 do 12. Konzul sprejema od 11 do 12.

I Maša zadušnica za pok. Antonom Kastelicem, lanskim osemolcem klasične gimnazije, bo v petek, 18. t. m. ob sedmih v Križankah. Vsi sošolci, prijatelji in znanci vabljeni!

I Zavod za socialno zavarovanje v Ljubljani javlja, da je njegov specialist za očesne bolezni g. dr. Koklič Ivan do 27. decembra 1942 na dopustu. Namesto njega ordinira g. dr. Klepec Božena v času od 11. do 13. ure (ne od 8. do 10.).

I Spored IV. simfoničnega koncerta, ki bo v ponedeljek, dne 21. t. m. ob 18 v veliki unisonski dvorani, ima dva dela: prvi del izvaja godalni orkester, in sicer dela Corellija, Osterca in Bacha. V Bachovem koncertu bo nastopila kot solistka priznana violinistka Francka Ornik-Rojčeva. V drugem delu koncerta pa bo izvajal simfonični orkester Beethovnovi Sedmo simfonijo. IV. simfonični koncert bo pod vodstvom dirigenta, violinista Karla Rupla. Opozorjamo na točni začetek. Vstopnice v knjigarni Glasbene Matice.

I Prve letošnje produkcije šole Glasbene Matice bodo okrog božičnih praznikov, in sicer

ŠTIRI KRASNE, NOVE MLADINSKE KNJIGE

Mladini najlepše darilo za božič

Use 4
so že
izšle

1. Rudan: **Mlada Vesna**. 56 strani. Ilustrirala Ksenija Prunkova. Kart. L 15.—
2. Swift-Glavan: **Med pritlikavci in velikani**. (Gulliverjeva potovanja) 103 strani. Ilustriral Ivan Romih. Kart. L 30.—
3. Kunčič: **Nebeška lestvica**. Povesti 86 str. Ilustriral France Podrekar. Kart. L 21.—
4. Gaspari: **Komedije**. Povesti za mladino. 134 strani. Z devetimi izvirnimi lesorezi ing. Otona Gasparija. Kart. L 30.—

Kdor vzame vse štiri knjige skupaj, jih dobi za subskripcijsko ceno L 76.—

Oglejte si brezobvezno našo bogato izbiro mladinskih knjig in slikanic.

LJUDSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI

Pred skofijo 5, Miklošičeva 5 — Podružnica: Novo mesto, Ljubljanska cesta

zgledeval, kako je treba preprosto ljudem govoriti in kako je možno preprosto govoriti tudi o najvišjih stvareh. Prav zaradi te velike prednosti je bil rajni gospod iskan govornik. Večkrat je prevzel za posne nedelje in praznike drugo božjo službo na Taboru v župniji Podbrezje in ga niso mogli prebraviti. Njegova hvalevredna posebnost je bila tudi v tem, da nikdar ni govoril nad četrto uro. Če so bila kdaj oznanila malo daljša, je že pri pripravi to upošteval, ker pridize ni prav nič zateznil.

Malo več prostosti si je dovolil pri popoldanskih krščanskih naukih. S skrbno pripravljenim tekstom je prišel na prižnico, patriarhalno sedel in sedel četrte ure poučeval. Ko je ura bila četrta na tri, je rekel Amen in s svinčnikom zaznamoval, kje je nehal. Ne mislite, da se je pri takem pouku dalo zaspati; rajni je skrbel, da je bil zlasti pri krščanskih naukih posebno zanimiv.

Splošno je poznan rajni kot »šmarničar« več njegovih šmarnic je izšlo, še več pa jih mora biti v njegovih zapuščinah. Celotno leto je pripravljaj zanje gradivo in vsak majnik bral izključno samo svoje. Le kakemu posebnemu prijatelju, če ga je zato prošil, je odstopil rokopis, kot n. pr. predošemu župniku. Zaupal ni na branja niti svojim kaplanom. Ne spominjam se, da bi jih bil kdaj bral. Zanj je bil najlepši majnik, če je mogel sam proslavljati Marijo z lepo besedo, kaplan pa z litanijami in petjem. Kar vsega je počivil majnik in žalostilo zelo, če je zaradi dela udeležba kdaj pomejala.

VOKALNO INSTRUMENTALNI KONCERT

GIUSEPPE TADDEI

V OPERNEM GLEDALIŠČU V LJUBLJANI

V PETEK, DNE 18. DECEMBRA. ZAČETEK OB 17

Vodil dirigent DEMETER ŽEBRE
s prijaznim sodelovanjem
sopranistke KSENJE VIDALIJEVE
mezzosopranistke ELZE KARLOVČEVE
baritonista GIUSEPPE TADDEI-a
in tenorista GIORGIA SEMBRI-a

GIORGIO SEMBRI

Prvi del:

1. Smetana: *Prodana nevesta*, uvertura (orkester).
2. Gilea: *Arležanka*, »Friderikova tožba« (tenor).
3. Leoncavallo: *Glumači*, prolog (bariton).
4. Smetana: *Prodana nevesta*, »Ah, to boli« (sopran).
5. Mussorgski: *Boris Godunov*, arija (bariton).
6. Verdi: *Trubadur*, »Šviga plamen« (mezzosopran).
7. Bagnoli: *Legenda o zvezdah*, romanca (bariton).

Drugi del:

9. Mascagni: *Cavalleria rusticana*, intermezzo (orkester).

10. Bizet: *Carmen*, »Glej, to je tista roža mala« (tenor).
11. Rossini: *Sevillski brivec*, cavatina Figara (bariton).
12. Puccini: *Boheme*, a) »Hladne so ročice« (tenor), b) »Me kličejo Mimi« (sopran), c) finalni duet iz prvega dejanja (sopran in tenor).
13. Gluck: *Orfei in Evridika*, »Kaj počnem nai brez Evridike« (mezzosopr.).
14. Bizet: *Carmen*, »Z Vami piti« (bariton).
15. Verdi: *Traviata*, duet iz II. dej. (sopran in bariton).
16. Dvořák: *Slovanski ples* št. 16 (orkester).

Prebitok koncerta gre v celoti v korist Podpornega sklada slovenskih umetnikov!

bo prva produkcija v torek, dne 22. t. m. ob pol 6 v mali filharmonični dvorani, druga javna produkcija bo v sredo, 23. t. m. ob trideset na 6 v veliki filharmonični dvorani, tretja produkcija pa bo po božičnih praznikih. Vse podrobnosti objavimo v prihodnjih dneh, danes pa že opozarjamo na produkcije naše najstarejše glasbene šole. Sporedi bodo na razpolago v knjigarni Glasbene Matice in veljajo obenem kot vstopnica v dvorano.

I Zanimiv večer klavirskih skladb za mladino bomo imeli jutri v petek, dne 18. t. m. ob 18 v mali filharmonični dvorani. Naša mladinska klavirska literatura je v zadnjem času razveseljivo porasla, dobili smo celo vrsto klavirskih skladb za mladino, ki so zrele in imajo pravo umetniško vrednost. Večina teh del je založila Glasbena Matica. Nekaj pa jih je izšlo tudi v privatni založbi. Letošnji božiček bo imel najlepšo priliko glede izbire najlepših božičnih darov slovenski mladini med temi zbirkami. Da pa damo priliko spoznati ta dela v odlični izvedbi, zato se je Glasbena Matica

odločila, da priredi ta večer. Skladatelj L. M. Škerjanc in Mirca Sancinova bosta izvajala svoje skladbe sama. Na večeru pa sodelujeta tudi pianistki Silva Hraševac in Bizjak Marja. Gdč. Hraševčeva bo igrala Šantlove, Pavčičeva in Mirkove skladbe; ga. Bizjak Marja pa iz zakladnice Šivica, Osterca, Pahorja in Tomca. Večer ima najlepši namen, zato vabimo k posetu. Podrobni spored se dobi v knjigarni Glasbene Matice in velja kot vstopnica v dvorano.

I Nesreče. Kljub zelo živahnemu tramvajskemu prometu, ko so vedno vozovi natrpani, se primeri razmeroma malo nesreč, ko jih je prva leta obstoja tramvaja kronika zaznamovala veliko število. V torek, 15. t. m. okoli 17.20 se je primerila tramvajka nesreča v bližini nekdanjega Bavarskega dvora na Bleiweisovi cesti. Pod tramvaj je prišel 39 letni šofer Albin Skočir. Dobil je notranje poškodbe. — Cirkularka je odrezala 35 letnemu delavcu Martinu Lukežu prste na levi. — V levo roko se je močno vsekala 54 letna Bara Pikičeva, žena vpkopjenega šolega upravitelja. — Z lokomotive je padel in si hudo poškodoval desno nogo 38 letni kurjač Jože Štrubelj.

Naznanila

ROKODELSKI ODER. Nedelja 20. decembra ob pol 5: »FIRMA«. Opozarjamo na predprodajo vstopnic, ki bo v nedeljo od 10—12 in dve uri pred pričetkom v društveni pisarni, Petrarkova 12. I. nadstropje, desno.

RADIO. Četrtek, 17. decembra, 7.30 Lahka glasba — 8.00 Napoved časa. Poročila v italijanski — 12.20 Plošče — 12.30 Poročila v slovenski — 12.45 Simfonična glasba — 13.00 Napoved časa. — Poročila v italijanski — 13.15 Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenski — 13.25 Izmenjalni koncert z Nemiljo. Orkester pesmi vodi dirigent Angelini — 14.00 Poročila v italijanski — 14.15 Koncert radijskega orkestra vodi dirigent D. M. Sijancec. — Lahka glasba — 15.00 Poročila v slovenski — 17.00 Napoved časa. Poročila v italijanski — 17.10 Pet minut gospoda X — 17.15 Nove plošče Cetra — 19.30 Poročila v slovenski — 19.45 Napovi in romane — 20.00 Napoved časa. Poročila v italijanski — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenski — 20.45 Koncert orkestra Cora — 21.15 Koncert vodi dirigent Ghislaioni V odmor: predavanje v slovenski — 22.15 Koncert violonistke Francke Rolce-Ornik, pri klavirju Marja Bizjak-Valjalo — 22.45 Poročila v italijanski.

LEKARNE. Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Bleiweisova c. 6, mr. Hoševar, Celovška c. 62 in mr. Gartus, Moete, Zaloška c. 47.

Iz Novega mesta

Kdor se mudi v Novem mestu, lahko opravi vsa naročila in dobi vsa pojasnila v zvezi s časopisi »Slovenec«, »Slov. dom«, »Dopoljube«, »Bogoljube«, »Slov. knjižnica« ter »Slovenec koledar« v podružnici »Slovenec« v Novem mestu. Le če bodo naročniki redno plačevali naročnino, bodo list prejeli, sicer bo ustavljen. Tudi zastopniki imenovanj listov iz sosednih krajev lahko izročijo ves nabrani denar in napravijo potrebne obračune pri podružnici v Novem mestu.

ali v hlevu, si je nazadnje skuhal kar sam in še njej povrhu. Morda nihče v fari ni živel tako preprosto in se zadovoljil s tako skromno prehrano, pa je bil vedno zdrav, odporen in ne ravno »malenkosten«. Šele zadnja leta si je privoščil luksuz, da je po smrti stare gospodinjice dobil večjo moč, ki je znala zanj lepše poskrbeti. Morala je pa biti precej odločna, da je prodira z novim redom. Ko je bil uveljavljen, se je dosti boljše počutil.

Sredi dela ga je zdaj Gospod odpoklical. Njegova vzorna pridnost, njegova velika ljubezen do Najsvetejših Src, češčenje krstnega patrona, skrb za duše v vica, toliko množina krasnih govorov, cele zbirke v proslavo majniške Kraljice in zdaj nazadnje še tako nesebično žrtvovanje za zapuščene vernike, mu je nedvomno na široko odprlo vrata v »srečno večnost in življenje«, kar je redno pri vsakem cerkvenem govoru izzvenelo kot končna želja.

Odpuštile nam, gospod župnik, če nismo vselej znali iskati Vaših duhovskih vršin. Zato sem si šel v dolžnost, da široko javnost opozorim s temi vrsticami, da smo izgubili v Vas moža starega klenega kova z mnogimi zglednimi lastnostmi in skoraj izjemnimi zmožnostmi. Vsi Vaši bivši kaplani se Vas bomo spominjali v svojih molitvah in daritvah. Pa tudi duhovniki iz Vaše bivše najljubše naklanske fare, in teh je lepo število, se Vas bodo gotovo enako spominjali. Daj Bog, da bi se nekoč sešli kot dobri prijatelji tam, kjer je popolno soglasje src in misli.

Počivajte v miru! Ivan Špendal, župnik.

Neka! za mlada srca

O R E H I

Ko so se orehi na peči posušili, jih je mati stresla v košaro in odnesla. Kam? Nihče tega ni vedel, pa saj tudi ni smel vedeti, ker bi jih kaj hitro zmanjkalo. Otroci so oprezovali, kam jih bo mati odnesla, a ko je odprla vrata, je dejala:

»Ostanite v hiši, dokler ne pridem nazaj. Da se nihče ne gane.«

Kaj bo pa zdaj? Upali so, da bodo mogli vsaj malo pokukati ali prisluskovati materinim stopinjam, zdaj se je pa vse podrl.

»Bog ve, v kateri skrinji bodo spravljene do božiča?« je pomišljala Tonka.

»Morda v dedovi,« je rekel Blažek.

»Ali pa na skednju, v mali skrinji,« je ugal Joško.

»Ah, kaj bomo mislili na to! Saj ni lepo, če jemljemo orehe iz skrinje brez materine vednosti,« je rekla Rezika.

»Kaj boš ti, saj vemo, kako se prilizuješ, na skrivaj pa jemlješ jabolka iz omare, saj sem te videl zadnjič, ko si bila sama v izbi. Jaz sem pa vedno povedal, če sem kaj vzel. Pa tudi Tonka je bila tepena včeraj zato, ker si ti posnela smetano z mleka. Ti si pa seveda molčala. Da te le ni sram, ko vidiš, da drug prejema udarce za tvoje grehe,« jo je zavračal Blažek.

In Rezika je bilo sram. Kako ji je našteval grehe, ta bratec Blažek, ona jih je skoraj pozabila! Res, Tonka je bila tepena, pa brez krivde. Ona je pa molčala, kljub temu, da je Tonka zatrdjevala, da ona ni posnela smetane.

Pozabili so na orehe, in ko se je mati vrnila, so se spet spomnili nanje.

»Tako,« je dejala, »orehe sem spravila in gorje tistemu, ki se jih bo lotil na skrivaj! Za božič ne bo dobil niti koščke potice. Če koga zalotim, naj se pripravi na očetovo roko. Da se ne bo zgodilo kot lansko zimo, ko jih je kar zmanjkalo.«

Cez nekaj tednov je oče poslal Joška na podstrešje, naj prinese iz skrinje v kotu ovsa za konja. Joško je seveda ubogal in ko je odprl skrinjo in segel po oves, so zaropotali orehi. Prijela ga je skušnjava, da bi vsaj enega ali dva del v žep. Stal je pred skrinjo in pomišljal. »Ne, ne bom,« si je dejal, »to je greh.« Ko se je vrnil v hišo, je dal očetu oves, potem je pa stopil v kuhinjo.

»Mati, jaz pa vem, kam ste spravili orehe. Veste, tako me je skušalo, da bi vzel vsaj enega, pa ga nisem, ker je grdo vzeti na skrivaj,« je rekel materi.

»Le, da te ne bo skušnjava še večkrat prišla. In glej, da molčiš pred drugimi, ker če ne, mi ne kaže drugega, ko da jih prenesem kam drugam.«

»Ne, ne bom jih vzel, obljubim vam in dam vam moško besedo, saj veste, če kaj obljubim, tudi storim,« je rekel.

Mati se je nasmejala, saj je bil Joško čisto podoben svojemu očetu. Iskren in dober, trden v svojih besedah.

Joška je imelo, da bi povedal skrivnost vsaj Tonki ali Blažku. Dostikrat je odprl usta, da bi povedal, pa se je spomnil obljube, dane materi.

Ko je neko popoldne prišel Blažek na skednj, je našel v kotu Reziko, ki je trla orehe.

»Aha, te že imam,« ji je rekel. »Pa če bodo mati opazili, bo pa spet kdo drug tepen.«

»Saj ne vem, kje so naši orehi. Te sem pa dobila pri sosedovih.«

»Laznivka, če bi jih dobila pošteno, se ne bi skrivala tod. Pa nikar ne misli, da te bom šel zatožiti, o ne, če bo kdo drug tepen, bom tudi jaz tebe, kar pripravi se.« Obrnil se je in odšel.

Pa je prišel dan očetovega godu. Takrat je mati spekla potico in bil je domač praznik. Ko je šla po orehe, se je slabe volje vrnila s podstrešja.

Pri večerji je rekla: »Iz skrinje je zmanj-

kalo orehov. Samo eden je vedel, kje so bili spravljene. Če ta sam ne pove očetu, bom pa jaz povedala.«

Otroci so se spogledali. Joško, ki je vedel, na koga merijo materine besede, je debelo pogledal.

»Da, mati, jaz sem vedel, toda niti enega nisem vzel. Saj sem vam obljubil, da ne bom. Verujte mi, da nisem,« je rekel.

»Tako, torej ti, ki sem te imel vedno za dobrega fanta, kraješ orehe. Po večerji bova še obračunala.«

Ne, oče, nisem kradel. Ne krivite me, naj bo kdor koli, ki jih je jemal, toda jaz vem, da jih nisem. Saj bi priznal, če bi bilo res, a ni, pa ne morem reči, da sem naredil to in preločil dano obljubo.«

Blažek se je spomnil, kako je zalotil Reziko, ko je trla orehe. Hotel je že povedati, vsaj da bi branil brata, a spomnil se je, da pri očetu nihče ne sme tožiti. Tako rad bi povedal, koga sumi, pa ni mogel. Pogledal je Reziko, ki je molče zajemala iz skled, kot da ni prav nič prizadeta.

Po večerji je oče ukazal Jošku prinesiti šibo. Joško jo je res prinesel in pustil, da ga je oče položil čez kolena.

»Čakajte,« je takrat rekel Blažek. »Jaz verjamem, da Joško ni kriv, ker sem videl nekoga, ki je trl orehe. Če se ta sam ne oglasi, bom pa jaz povedal.«

V tistih davnih časih...

Prav do prihoda Rimljanov so bili stari narodi mnenja, da je povsod na daljnem morju črna tema. Iz vode vsega morja, so mislili, vstaja megla, ki ne prode skozi noben sončni žarek. Zato se stari narodi niso upali daleč ven na neznano morje, in tudi zato ne, ker so menili, da je tudi voda gosta kot smola. Nekako do 4. stoletja pred Kr. r. pa do srednjega veka, so učenjaki mislili, da so na svetovnih morjih velike magnetne gore, ki pritegnejo naše vse ladje, ki se jim približajo. Take magnetne gore so nato na zemljevidih tudi nakazali, poslednjikrat v Romi, v 16. stoletju. Te magnetne gore naj bi bile v bližini afriške obale in pa na Kitajskem.

Se več ko magnetnih hribov pa naj bi bilo na morjih zlatih, srebrnih in bisernih otokov. Plinij, slaven rimski prirodoslovec iz 1. stoletja po Kr. r., pripoveduje, da mu je znana zlata

gora v Indijskem oceanu, ki je sestavljena iz čistega zlata in srebra. Še v 10. stoletju so v znanstvenih evropskih spisih zatrdjevali, da je v Vzhodni Indiji gora, ki je ena sama kepa zlata. Pa tudi v Afriki, da so baje take zlate gore. Le, so dejali, da ondi te zlate gore varujejo strupene kače, ki se kakor vence ovijajo gore.

Že v zgodnjem srednjem veku so začeli govoriti o otoku blaženih. To, da so otoki, ki se nad njimi boji zmeraj vedro, sinje nebo, in kjer je vsega v izobilju, kakorkoli si človek želi. Življenje na teh otokih je baje prav takšno, kot je bilo v paradizu. Te otoke so začeli iskati v Atlantskem oceanu. Neki irski popotnik, Brandamus, je baje videl te otoke in jih je opisal v neki knjigi, ki je bila prevedena v vse evropske jezike. Evropski znanstveniki so temu verjeli in še pred 200 leti je odšla s Kanarskih otokov posebna ekspedicija, da bi poiskala blažene otoke, pa se je vrnila, ne da bi jih našla.

Srednjeveški ljudje so bili sploh bolj vraževerni kot staroveški. Tako so trdno verjeli, da živijo v Afriki ljudje, ki imajo le eno nogo, eno roko in eno samo oko in da so torej le napoli ljudje. In če se ti ljudje vsedejo, jim je noga za senčnik. Pri tem pa so s to samo no-

»Tožariti pa ne pustim, to veš,« mu je oče odvrnil. »Ti hočeš morda pomagati Jošku, a tvoj trud je zaman.«

»Ali bo kaj?« je moško vprašal Blažek. Upal je, da bo krivce vsaj toliko posten, da ne bo gledal, kako bo tepen drug namesto njega.

Rezika je bila pri vratih in je že prišla za ključ.

»Kam greš, Rezika, zdaj, ko moramo biti vsi tu?« jo je vprašal Blažek.

»V kuhinjo vendar, materi moram pomagati.«

»Aha, zdaj pa razumem,« je rekel oče in spustil Joška. »Sem pridil, Rezika, in povej: si ti jemala orehe?«

Rezika je molčala. Oče pa jo je prijel in dvignil krilec ter prislonil par krepkih s šibo.

»Zdaj morda že znaš govoriti?«

»Da,« je v joku rekla, »jaz sem jih jemala.«

»In ti bi pustila, da bi bil Joško tepen? Pa te ni sram! Zdaj kraješ orehe, ko boš večja, boš postala prava tatice.«

Rezika je tisti večer precej trpela. Ko jih je dobila svoj del, se je naslonila v kot in ihtela.

»Zdaj mislim, da boš zdrava,« ji je rekel Blažek.

»Sram me je, da si mi sestra,« je dejala Tonka. »Hlinavka, lažnivka, tatice!«

Nikoli več ni Rezika kradla, in če je že kaj vzela, je povedala, da niso drugi trpeli zaradi nje. Že zaradi tega, da so jo spoštovali bratje in sestre. Uvidela je, da je greh večji, če ga zataji. Priznanje je že pol odpustitja.

go lahko na daleč skakali, tako da so bili bolj urni kot najhitrejši konji.

Dalje so v srednjem veku verjeli, da živijo v Afriki tako majhni ljudje, da jih lahko zajec požre. V Afriki so iskali tudi ljudi s pasjo glavo. Skoraj vsi ljudje v Evropi so verjeli v pasjeglave. Pravijo, da so jih videvali v Vzhodni Indiji in v Sudanu. Marco Polo, slaven srednjeveški svetovni romar, je l. 1323 pisal »Sumatre:« Tu imajo vsi ljudje pasje glave. Dalje so govorili, da živijo ob Kaspiškem morju ljudje, ki so visoki 13 čevljev (3-4 m) in da imajo take dolge uhlje, da si jih lahko ovijejo okrog glave.

Po vsem tem vidimo, kakšne različne predstave so imeli prejšnji ljudje o obliki in prebivalcih naše zemlje. Znanstvo je odstranilo take predsodke, vendar bodo znaninci še marsikaj dobili, kar bo treba popraviti tudi še za nami.

Sončno uro si lahko narediš sam

Sicer imamo mnogo ur, ki pravilno kažejo čas, tako da je sončna ura kar odveč. Vendar je zanimivo, če imaš sončno uro in lahko nanjo pogledaš, koliko je ura. Še bolj zabavno pa je, če si tako uro sam narediš, kar je jako preprosto, le da morajo biti mere natančne in si je tudi treba kupiti kvadratno kos pločevine.

Stranice pločevine naj merijo po 15 cm. Iz tega kvadrata si izrežeš križ, ki so njegovi prečki široki po 3,75 cm. Napični prečki morajo zgoraj in spodaj prebosti. Na vodoravnem prečniku pa mora biti natančna razdelitev na polovine in cele ure. Razdalja med celimi urami mora biti natančno 15 cm, merjeno od roba. Polovine ure pa so v sredi teh. S kakim ostrim predmetom zarežeš črtice v pločvino in to stori z ravnilom. Črtice za polovine ure morajo biti krajše in črne barve, one za cele ure pa daljše in rdeče barve. Prva ura se začne na peti črti od desne, a sem ne prište-

ješ črtice za cele ure. Od tu je na levi 12. ura in dalje na levi 11, 10, 9, 8, in 7. ura; dalje na desni od 1. ure dalje: 2, 3, 4, 5, a 6. ura odpade.

Če hočeš imeti lepo sončno uro, si z oljnatno barvo (tudi črtice so z oljnatno barvo — črno in rdečo — naslikane) napišeš številke. S tem pa je sončna ura tudi že storjena, le pravo obliko ji moramo še dati.

Mizar naj nam da okroglo, leseno palico, ki ima v premeru natančno 9,5 cm. Okrog te

JASLICE

bo treba pripraviti za svete božične dni! Naj ne bo družine, kjer bi jih ne imeli, in za to poskrbite zlasti vi, otroci, ki bolj utegnute ko starši in je postavljanje jaslje sploh vaša stvar.

FANTEK V NEBESIH

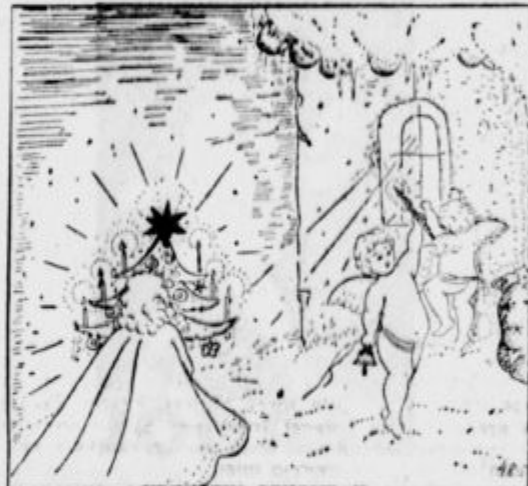
TEKSTI IN SLIKANICE: DAGMAR KACER

47.

SVETA NOČ! NOČ CUDEZEV IN MIRU! PO ZLATIH ŽARKIH MED SINJIMI OBLAKI SE JE SPUSČAL JEZUSČEK NA ZEMLJO. CEL ROJ ROZNATIH ANGELČKOV JE PLAVALO ZA NJIM. KO SO STOPILI NA ZEMLJO, JE BILO TEMNO, LE KAMOR JE STOPILA JEZUSČKOVA NOGA, SE JE RAZLILA CUDEZNA SVETLOBA.

48.

HIŠICA, KJER SO SE USTAVILI, JE BILA BORNA. POGLEDALI SO V SOBO: PRAZNA! ZATO LE HITRO NATROSITE, ANGELČKI! IN ZAŠUMELE SO PERUTNICKE IN SIPALA SO SE DARILCA SKOZI OKNO.

Rojstni dan — z druge strani

Povsod obhajajo rojstni dan kot dan veselja, in tudi stari narodi so že poznali slavnosti o priliki rojstnega dne. A pri nekem trakijskem plemenu je bil rojstni dan — dan žalosti.

palice oviješ križ in sicer tisti prečni, kjer so zarisane ure. Skozi obe luknji v podolgovatem prečniku potegneš žico s premerom 0,5 cm in oba preluknjana konca zapogneš malce kvisku. Nato pritrdiš križ na desico, ki meri v kvadratu 20 cm in je 3 cm debela. To postaviš na kak sončni prostor. Zica mora pa kazati natančno proti severu, kar določiš s kompasom. Senca žice je namesto kazalca. Z žepno uro v roki paziš, ali »gre« sončna ura prav in jo malo popraviš, če ne kaže pravilno, a nato jo prav močno pritrdiš.

dina je pritisnila na Golovec, kjer ni ostalo niti za ped nepoteptanega snega. Matevž se je pripravil na tekmo. Tu pa tam je res ušel Majdo kristijanije in jo je podžigal, ko je padala, še bolj pogosto pa jo je odpeljal na samotno pot, jo pobožal po lasih in ji voščil srečno popoldne. »Moram na delo veselo,« ji je dejal, ona pa je razumela, da trenira. Zal ji je bilo, da je ostala sama, je pa bila tudi ponosna na fanta, ki bo spet zmagal. Še na misel ji ni prišlo, da bi bil lahko kdo drugi hitrejši od njenega, zastavnega Matevža. Saj je bil za glavo višji od nje, močnejši pa tako, da jo je lahko metel v zrak kakor triletnega otroka.

Bili so krasni sončni dnevi. Na smrekah ni bilo več belih blazin in oblog, vse je odnesel veter, kar pa je ostalo, so polizali sončni žarki. Snega na zemlji pa se niso prav lotili. Res, ni bil več lahek kakor pena, pač pa se je sesedel in dobil trdo skorjo. To se je poznalo smučarjem, ki so dobivali zagorelo polt, nekateri pa so imeli po obrazu ali rokah tudi praske, ki so jih dobili na hrupnem srenju. Bela poljana se je »stara« in če jo je sonce kaj malega vzele in jo je za prst ali dva omehtalo, vsako jutro pa je spet cvetela v ivju.

Matevž jo je mahnil navadno čez Golovec na Orle, rad pa je švigal tudi po Barju. Le redkokdaj sta se srečala z Janezom, zakaj ta je hodil pod Točko želo, nekajkrat pa je bil tudi na Gorenjskem. To sta oba čutila, da se bosta v nedeljo po svečnici resno spogledala. Oba sta bila tudi prepričana, da se bosta postavila pred Majdo. Naj vidi Majda, kdo je močnejši!

(Nadaljevanje pojutritnjem.)

TOMAŽ POKLUKAR:

BELE ZVEZDE

Spomnil se je dobrega kosila, še bolj pa domotožja v želodecu ter se spustil naravnost v gozd. Na kolovozih ni bilo drvarjev, to je dobro vedel, saj je bil praznik. Predal se je hitrosti in se ji ves izročil. Smučl so žvižgale kot sirene, debila so švigala kakor pragovi pod lokomotivo.

Doma je pojedel tri krožnike vročih juhe, pospravil vse, kar so mu prihranili in se tisto, kar je drugim ostalo, Z Ančko sta se komaj kaj pomenila; večerilo se je, morala je na pot.

Še bo snega, moj konjiček!

Na št. Janževu je Matevž zajahal konja ter se podal »zračiti« njive, posejane z ozimino, da se ne bi zadušile. Rad bi pogljal konja v dir, toda sreni ni držal in se mu je udiral pregloboko. Jug je zapihal in mraz je začel popuščati. Na nebu so se kupili oblaki, v gozdovih je škripal les, a smrekovec je prihajalo komaj slšno zavijanje, ki je narasčalo in spet popuščalo.

»Še bo snega, moj konjiček, še ga bo,« ga je trepljal po tilniku, da ga je žival zadovoljno pogledala. »Ti boš v gladiš les na žago, jaz pa bom v Ljubljani, kjer bom uči Majdo smuka naravnost in lepe tekoče kristijanije. Pa ti sploh nimam pojma, kdo je to Majda... Hi,

konjiček, še malo, pa boš spet doma pri jaslji. Danes ti bom jaz dal ovsat! Vso njivo je zgazil, da so zijale luknje in da je ozimina dobila zraka.

Andrej ne išče ljubezni

Pričakovali so samo še Andreja, najstarejšega sina, ki je bil kaplan, prvi gospod iz rodu Andraževih. Tako slovesno so ga pričakovali, da mati že kar ni vedela, kaj bi še storila, da bi bilo v hiši bolj čedno.

Gospod Andrej je prinesel izvrstnega vina, za mater pa rečni venci s križem, čigar les je rasel prav v Jeruzalemu. Ah, to je bil praznik za mater, ko je lahko postregla svojemu ljubemu sinu! Pri njenih prstih je pil ta Andrej, njeno pesem je poslušal v zibelki, sedaj pa je pastir, ki pase čredo z dušami. Ljubezen se med ljudi, ti pa mu jo vračajo. Nekateri z ljubeznijo in zvestobo, nekateri z žalitvijo in zlobo.

Andrej ne išče ljubezni, njegova dolžnost je, da jo seje. Kadar mu je težko pri sre, se zapre v svojo sobo in molči za grešnike, kadar pa mu je duša ožarjena s soncem, gre med ljudi. Danes je tako vesel in pripoveduje zgodbe, ki jih je doživel s svojimi ovčami in koštruni.

Na poti je nekoč srečal voznika, ki je klet, ker je pogljal ves svoj zaslužek

pri vinu in kartah. Vračal se je brez bečla, doma pa ga je čakala žena, ki še za kruh ni imela. Kdo ne bi klet? Andrej se mu ni izognil, pač pa je prisel. Našel je pogovor o konjih, končala pa sta pri modrovanju o pravih in dolžnostih. Govorila sta tudi o zaslužku in potrebah, vsak o svojih. Ko je zvonilo polno, sta že molila, ko sta se poslovila, mu je kaplan posodil denar. Vse do zadnjega mu je vrnil ob času in nikoli več ni klet mimo cerkve. Lepo in spodobno se je odpravil.

Tak je bil Andrej. Nikogar ni odbil, vsakogar pa je učil reda, ki ga je Bog postavil in ki je človeški družbi v prid. Tisto, kar je Matevž slišal o njem, je samo gola resnica. Je samo kulisa njegovim vsakdanjim zgodbam in zgodbam.

Da, Matevž, kakšen si pa ti? Učiš se kakor treba, svojega »brata osla« krotiš na smučeh, tvoje srce pa pozna eno samo podobo — Majdo. Ustanovil si bo družino in boš, če Bog da, pošten odvetnik ter dober družinski oče. Takšen, kakor se spodobi za fanta, ki je odrasel pri Andraževih.

Ali ne smrdi to po sebičnosti? Ali sploh razumeš Andreja, ki se je odrekel osebnosti, da bi bil tuč, ki svetli drugim, ogenj, ki greje vso čredo!

Tako je premišljeval Matevž in se čutil manj vrednega. Sam zase že velja nekaj, tudi za rod Andraževih in Majdinih ne bo suha veja, več pa ne bo. Tako misli so mu rojile po glavi, ko je gledal za bratom Andrejem, ki se je peljal na sanel na postajo, od tam pa z vlakom med svoje ljudi.

Tudi njemu je pošel čas. Ono z ra-

dijskim aparatom je uredil kakor je pričakoval. Oče mu je omenil, da bi ga lahko preje vprašal, toda če je Cirilu prav, ga bo zadržal. Vsota pa ni mala in ravno zaradi tega bi bil moral pisati za pristanek. Odšel je tisočake, dodal še denar, ki ga je potreboval za življenje v mestu ter skoraj oženo gledal za sanmi, ki so tudi njega odpeljale.

Pri Andraževih je teklo spet vsakdanje življenje: čez dan delo, ki ga nikoli ne zmanjka, čez noč pa spanje ali bolj točno povedano: nabiranje moči za naslednji dan.

Zimsko slavlje v Podutiku

Matevž je zapregel spet tam, kjer je izpregel pred štirinajstimi dnevi. Božične počitnice: čez dan delo, ki ga nikoli ne zmanjka, čez noč pa spanje ali bolj točno povedano: nabiranje moči za naslednji dan.

Za sv. Tri kralje je spet snežilo, potem pa je pritisnil tako strunen mraz, da je dreve pokrilo in so se po Savi vlekle debete plošče ledu. Ljudje so se stiskali k pečem ter posedali po kavarnah, mla-

A. Fogazzaro:

63

Palača ob jezeru

»Nikakor nisem mogla vedeti vseh teh stvari,« je dejala. »Nisem sicer razumela vsega, a vam verjamem. Ko bi vedeli, kako mnenje ima oče o vas! Samo to vam lahko rečem, da ni res, da bi ne imeli prijateljev.«

Silla se je ob teh preprostih dekletovih besedah zameglil pogled. Prijel jo je zopet za roko in dejal:

»Res verujete mojim besedam, čeprav me niste popolnoma razumeli? Imate res zaupanje vame? Tisočkrat bi žrtvoval še tako velik ugled in vso slavo, če bi mogel najti ne prijateljstvo, ampak samo...«

Editina roka je zatrepetala v njegovi. Nadaljeval je z negotovim glasom, različnim kakor navadno:

»Samo dušo. Dušo, ki bi sprejela od mene samo zase to, kar bi ustvarjal s svojim razumom in s svojim sreem. Dušo, ki bi bila zaprta za vse, razen zame in moja duša bi bila zaprta v njej. Čista bi morala biti, kakor je čisto nebo. Skupaj bi ljubila Boga in stvarstvo z nadčloveško silo. Ali bom našel tako dušo.«

Taka duša bi bila sebična,« je dejala Edita. V tem trenutku je prihitel Steinegge ves zasopel in rdeč v obraz.

»Končno!« je vzklilnil. »Mislim sem, da sta se spravila na kako drevo. Tekal sem po drevedu gor in dol kakor lovski pes.«

»Odpusti mi, očka,« je nežno dejala Edita, se oddaljila od Silla in se oprijela očetove roke. »Očeta sva nekoliko iz gneče.«

Nežno mu je govorila v nemščini in se stiskala k njemu, kakor da bi ga hotela odškodovati in bi jo pekla vest. Ubogi Steinegge je bil ves blažen in se je opravičeval, ker ju ni dohitel prej, kakor da bi bil sam tega kriv. Silla je medtem molčala.

Precej časa so se še sprehajali. Množica se je polagoma redčila. Drevoredi, vrtni in oddaljene hiše so se zakrivale z večernim mrakom. Začele so se pojavljati prve luči.

Steinegge je s svojima spremljevalcema krenil proti kavarni, pred katero je stala razkošna kočija, v kateri sta se blizili dve gospe. Silla je pozdravil. Ena izmed obeh mu je dejala z ljubkim glasom, ko je šla mimo njega:

»Ne pozabite, Po Kralju.«

»Častitam vam, dragi prijatelj,« je dejal Steinegge.

»Čemu?« je prezirljivo vprašal Silla. To je gospa Julija De Bella, zopna pariška lutka. Nikdar ne grem k njej. Če bi vedeli, kako sem jo spoznal. Nek moj prijatelj, ki študira v Berlinu, mi je poslal nekaj pesmi, obenem pa je poslal tej gospi nekaj knjig in slik. Pomotoma je tudi knjižica, ki je bila namenjena meni, prišla v njene roke. Nekega dne, ko sem šel s teto Pernetti po ulici, sva jo srečala. Teta jo je poznala in začela z njo klepetati. Ko sta se že nekaj časa pogovarjali, se je teta končno spomnila in me predstavila. Tedaj mi je gospa De Bella dejala, da ima nekaj zame. Začuden sem jo pogledal. Saj ste spisal knjigo »Sanje?« Se bolj sem se začudil. Tedaj mi je v smehu povedala o knjižici, ki mi jo je poslal prijatelj in ki je prišla v njene roke. V knjiži je bil listek, kjer mi je prijatelj pisal, naj mu pošljem en izvod svoje knjige »Sanje.« Povabila me je, naj pridem k njej in res sem v

decembru bil parkrat pri njej. Pozneje pa nisem šel več. Danes pa mi je pisala, da želi govoriti z menoj in da naj pridem k njej po gledališki predstavi.

Silla je pripovedoval vse to s takim ognjem, kakor da bi se hotel opravičiti zaradi tega znanja.

Sedli so k mizi pred kavarno. Svetilke v bližini se niso bile prižgane in mize so bile prazne. Kavarna pa je bila razsvetljena in v notranjstvi je bilo zelo živahno. Steinegge je začel pripovedovati o znanju, s katerim je prej govoril in ki ga je spoznal v Romuniji. Nato je začel pripovedovati o svojih doživljajih iz one dobe. Silla je pogostokrat pogledoval Edito in poslušal njenega očeta, kakor kdor posluša glasbo in obenem čita knjigo. Vsebinske knjige se mu zdijo kakor pobarvana z zvoki, od katerih pa mu niti eden ne ostane v spominu.

Steinegge je kar naprej pripovedoval o svojih spominih. Ko je pripovedoval o nekem smešnem dogodku iz Carigrada, se je nenadoma zasvetila bližnja obcestna svetilka in osvetlila Editin obraz.

Bila je silno bleda in resna in ni gledala očeta. V tem trenutku se je zdrznila in ga začela poslušati s toliko pozornostjo, da se je videlo, da je prišla. Silla je to opazil in neka čudna sladkost mu je napolnila sree.

Ko je pozneje spremljal domov očeta in hčerko, so med potjo le malo govorili. Ko so se poslavljali, je ponudil Editi roko, ona pa se je nekega časa obotavljala, nato mu jo je podala, a jo je takoj zopet umaknila. Komaj je še slišal bučne Steineggejeve pozdrave. Kar nerad je odšel: kljub temu pa si je želel samote. Odšel je počasnih korakov in s sklonjeno glavo ter gledal v domišljaji pred seboj Editin blede obraz in njene oči, kakor jih je videl v trenutku, ko je nenadoma zasvetila

obcestna svetilka. Razmišljal je o vsem, kar sta govorila, o vsaki njeni besedi, o vsaki njeni kretnji. Ničesar določenega ni mogel sklepati iz vsega tega. Gledal je svojo roko, kjer je počivala njena ročica in ta spomin ga je kar omamljal. Ne da bi se zavedal, je krenil proti sredini mesta. Po ulicah in v trgovinah je bilo vedno več luči. Po cestah je bilo vedno več ljudi in kočij. Dvignil je glavo in pospešil korak. Kmalu se je znašel sredi množice.

II.

Silla je to noč slabo spal. Šele proti jutru je trdno zaspal in se zbudil zelo pozno. Skozi okno je prihajala sivkasta svetloba. Deževalo je. Cutil se je utrujenega, kakor da bi ne bil počival, ampak hodil vso noč. Nekaj časa je obsedel na postelji in gledal sivo, dolgočasno nebo, svetilke, ki so se strehe, skozi gost pajčolan dežja, ki je šumel po strešni opeki.

Gledal je, ne da bi kaj mislil, ali bolje, njegove misli so se podile neurejene, brez nadzorstva volje. V sru pa je čutil nekaj, česar prejšnji večer ni bilo. Bila je neka neznana bol, ki je postajala vedno močnejša. Kolikor bolj živo si je začel predstavljati Editino podobo. Boleč dvom ga je razjedal. Sivi oblaki so poznali njegovo bol in dež je neprestano ponavljal:

»Jokaj, jokaj, ne ljubi te, ne ljubi te.«

S težavo se je ubranil misli, da se je tudi Edita spremenila od prejšnjega večera kakor vreme, da so noč, sen in druge misli zatrlje v njej nagnjenje, ki se je komaj porajalo, če je to nagnjenje sploh bilo resnično ali si ga ni le on domišljal. Še danes bo šel k njej in ji nesel svojo knjigo, ki jo ji je obljubil. Kako ga bo sprejela?

Nove metode preizkušajo

Nogometni sodnik naj bi dobil oder, kakršnega vidimo na teniških tekмах
Ali je metoda Szabo preveč naporna? — Električni floret

Sedaj, ko je konec sezone mnogoterih vrst športa, se oglašajo sestavljalci tabel, ki delajo letne obračune, lestvice in razpredelnice; moram vas pa vnaprej pomiriti, da tokrat ne bomo govorili o številkah, temveč o drugem poglavju aktualnih športnih pogovorov na koncu sezone. Veliko študno o metodah treninga, o sistemih in reformah. Čisto razumljivo: šport je področje,

ki je še vedno mlado in v katerem je še marsikaj, kar se bo dalo izboljšati.

Velik dogodek v italijanskem državnem nogometnem prvenstvu pomenijo uspehi, katere je žel Livorno vse do 10. kola. Doslej se še ni zgodilo, da bi se moštvo, ki je uživalo v razredu najboljši glas povprečnosti, povzpelo v tako kratkem času na vrh in ogrožalo najboljšo mesto klubom, ki imajo nekako vizitko v rokah za prvo, drugo ali tretje mesto. Zato ni čudno, da je bilo veliko govora o igri Livorna. Ni pa v tej igri kaj posebno novega; bistvena odlika Livorna je povezanost enajstorce in dobra zasedba na vseh mestih. Ne gre torej za nov sistem, temveč za izvršno metodo treninga in za pravšno izbiro igralcev.

V nogometnem prvenstvu B razreda si je dovolil Marchese Ridolfi presenetljiv poskus reforme sodniškega udejstvovanja. Kakor znano, vrši sodnik svojo dolžnost vedno v sredini »dogajanja« in spremlja žogo s polja v polje. Marchese Ridolfi pa preizkuša nov način sojenja: glavnega sodnika postavlja na stransko linijo, oba stranska sodnika pa na nasprotno stran. Tako naj bi imel nogometni sodnik boljši pregled nad igro. Pri novem poskusu gre tudi za to, da bi dobil sodnik svoje stalno vzvišeno mesto, podobno, kakor ga ima sodnik pri teniških tekmah. Naloga, ki jo je prevzel Marchese Ridolfi, je vsekakor tvegana; morali bomo počakati, da bo zbral izkušnje novega načina presoje in da bo zvela komisija nogometnih strokovnjakov njegov predlog v pretres.

V lahkoatletskem taboru razpravljajo še vedno o »metodi Szabo«. Precej glasov se je dvignilo za, precej pa tudi proti. Szabo je madžarski prvak v tekih na srednje proge, ki je preteklo sezono poučeval italijanske lahkoatlete. Za njegovo metodo je značilno, da zahteva od svojih učencev izredno trdo in naporno delo. Szabo je v nasprotju z nekaterimi nordijskimi športnimi učitelji, ki zagovarjajo postopno stopnjevanje telesne zmogljivosti na podlagi dolgoletnega

športnega udejstvovanja. »Metoda Szabo« pa je sezonska in skuša postaviti v enem samem letu najboljše rezultate. Nikdo ne more oredkati Szabo, da ni imel letos uspeha z atleti, ki so trenirali po njegovi metodi. Čeprav letos ni bilo kaj več mednarodnih tekem, so dosegli Italijani šest novih državnih rekordov v lahki atletiki. »Metoda Szabo« se je torej obnesla.

Tudi v sabljaškem taboru imajo strokovnjaki dovolj snovi za zanimive debate. O Dinu Tastelliju smo že poročali, da je izumil napravo, ki kaže zadetke pri sabljanju s pomočjo elektrike. Izum je že starejšega izvora, sedaj pa gre za njegovo izboljšanje. O italijanskem modelu poročajo, da ni več tako okoren in težak, kakor je bil oni, ki so ga preizkusili za časa berlinske olimpiade. Čez zimo bodo imeli sabljačji priložnost, da bodo preizkusili nov model električnega floreta. Če se bo poizkus obnesel, bo v bodoče presoja na tekмах precej enostavnejša in za neslajnejša.

Šport v kratkem

Jesenjski boksarji so gostovali na Dunaju. Razmah boksarskega športa na Jesenicah, ki ga zasledujemo že nekaj let, je privedel preteklo nedeljo do nepričakovano lepih uspehov. Jeseničani so odpotovali na Dunaj, kjer so tekmovali proti tamkajšnji boksarski družini Floridsdorfer. Svojo premoščo so pokazali Jeseničani z zmago, ki so jo odločili z 2:10 v svojo korist. Izid posameznih dvobojev je bil tale: Hintze (Fl.) je premagal Volčiča (J.); Pristov (J.) je premagal Pöperla; Zupan (J.) je premagal Eliasa; Ažman (J.) je premagal Winterja; Baloch (J.) je premagal Zoignerja. V vsem se je borilo šest parov in je od Jeseničanov podlegel samo Volčič.

Drzalna sezona je v velemestih z zimskimi palačami že v polnem teku. Z Dunaja poročajo o velikem uspehu, ki ga je žela Marta Musilek ob priliki svojega nastopa na tekmi vojaških moštev Dunaja in Slovaške v hokeju na ledu. Istotčasno so igrali v Pragi tekmo v hokeju na ledu med nemškimi prvakiom SC Risserssee in NSTG iz Prage. Pražani so bili v prvi in drugi tretjini igre močnejši in šele v zadnjem delu se je nemškemu prvaku posrečilo, da je izenačil izid na 4:4 (1:2, 1:2, 2:0). Za točke umetnega drsanja v Pragi sta poskrbela Maxi in Ernst Baier.

ZAHVALA. Za premnoge izraze sočutja in naklonjenosti ob bridki izgubi naše nepozabne mamice, babice in tašče, gospe

Gorjan Karle roj. B a ž

ter za poklonjene vence in cvetje, se vsem najiskrenejše zahvaljujemo. Posebno zahvalo smo dolžni g. vikarju Casermanu ter g. kaplanu Jamniku za tolažilne obiske v njegovi boleznii, g. dr. Karjarju za zdravniško pomoč, ter vsem, ki so pokojnico spremlili na njeni zadnji poti, zlasti načelniku prosvetnega oddelka g. dr. Sušniku. Iskrena hvala tudi onim, ki so počastili njen spomin z dobrimi deli. Sv. maša zadušnica se bo darovala v petek, dne 18. decembra ob 7 v župni cerkvi sv. Jakoba.

V Ljubljani, dne 16. decembra 1942.

Rodbina prof. Žitnikova.

Mali oglasi

Prodamo

Dve zimski suknji
prima blago in podloga, skoraj novi, prodam. — Vprašati: Pražakova 3, pritličje desno.

Črno boo

nerabljeno, zelo lepo, veliko, prodam za nizko ceno. Vprašati: Salendrova 6-III.

Otroški globok voziček

zelo lep, in šivalni stroj prodam. — Marenčičeva 3, Zorc.

Nov električni gramofon prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 7024.

Vajenci

Frizersko vajenko

sprejemam takoj; tudi tak, ki se je že učila. — Frizerski salon RAKAR, Prešernova ulica št. 2.

Službe

Dobe:

Voznika

poštenega, vestnega, starejšega, sprejemam takoj. Boljša plača, hrana, stanovanje v hiši, A. Sušnik — Ljubljana, Zaloška 21.

Žepni in namizni

KOLEDARJI BLOKI NOTEZI

vseh vrst (prodaja samo na debelo)

po najnižjih cenah in v največji izbiri

Vsa knjižigoveška, kartonažna in galanterijska dela

„KARTON“ d. o. z. LJUBLJANA
KOLODVORSKA 3

Zahvala

Vsem, ki ste se kakor koli spomnili moje ljubljene mamice, gospe

Amaliye Kočevar roj. Ogorelec

in mene v težki boli, iskrena hvala, Sv. maša zadušnica bo v soboto, dne 19. dec. 1942, ob 8 pri glavnem oltarju v cerkvi Marijinega Oznanenja.

Mila Kobalova

Edgar Wallace:

27

Skrivnost skrivljene sveče

Roman

»O, ne,« je dejala postrežnica. »Miss Belinda je previsoka za takega človeka. Miss Belinda je prava gospa, če je sploh kaj katera.«

»In koliko je stara ta zanimiva deklica?« je vprašal radovedno T. Ks.

»Devetnajst,« je odgovorila dekle in komisar, ki si je predstavljaj Belindo v kratkem, nagubanim krilu z dolgimi kitami in še pegasto deklico z dolgimi nogami in s topim nosom, je bil ponižan. Postrežnici je napravil pridigo o nedotakljivosti tuje lastnine, ji poravnal plačo, ki so ji jo dolgovali za tri mesece, — v resničnost njene izjave ni dvomil — jo odpustil ter ji še naročil, naj se vrne k Bartholomejovim, pospravi svoje blago in naj odide iz službe.

Ko je dekle odšlo, je T. Ks. sedel, da bi premislil položaj. Lahko bi obiskal Kara, ki je izrazil svoje obžalovanje in bi bil nemara ponižnejši ter mu dal zaščeno, a se je le premislil. Mansus ga je čakal in se z njim vrnil v svojo uradno sobico.

»Ne vem, kaj naj napravim,« je rekel obupano.

»Če bi mi mogli pojasniti to Karovo zadevo, bi vam lahko kaj svetoval,« je rekel Mansus.

T. Ks. je zmajal z glavo.

»In prav tega vam ne morem pojasniti,« je odvrnil, sedel na Mansusovo mizo in si prižgal cigaro.

»Skoraj bi se odločil, da bi ga obiskal,« je rekel čez trenutek.

»Zakaj mu ne telefonirate?« je vprašal Mansus. »Prav iz svoje sobe ima direktno zvezo. In je pokazal na majhen telefon v kotu pisarne.«

»O, torej je le pregovoril komisarja, da mu je dovolil zvezo, kaj ne?« je rekel T. Ks. in stopil k telefonu in nekaj časa vrtil slušalko ter že hotel klicati, a se je premislil.

»Bolje, da ne,« je rekel. »Jutri ga obiščem. Ne upam, da bi mi zaupal kaj o lady Bartholomejovih, ko mi ni maral nič povedati o ubogem Lexmanu.«

»Mislim, da nikdar ne izgubite apanja glede vrnitve gospoda Lexmana,« je smeje še pripomnil Mansus ter urejeval nov blok pivnikov.

Preden mu je utegnil T. Ks. odgovoriti, je potrkalo na vrata in vstopil je neki vojak v uniformi ter pozdravil T. Ksa.

»Pravkar so poslali, gospod, iz vašega urada to nujno pismo. Rekel sem, da ste mogoče tukaj.« In je oddal poslano komisarju. T. Ks. je vzel pismo in pogledal natipkanj naslov, na katerem je bilo dostavljeno: »Nujno« in »V roke«. Vzel je tenko jekleno rezilo za papir s pisalne mize in odprl ovitek. Pismo, ki je obsegalo tri ali štiri strani, ni bilo tipkano, temveč pisano z roko.

»Dragi T. Ks., se je začelo pisati in pisava se mu je zdela znana, Mansus, ki je opazoval komisarja, je videl, kako se je njegovemu predstojniku nagubalo čelo v presenečenju in začudenju, videl je, kako so se mu vzbočile obrvi in kako je prevzel odprl usta, videl, kako je obrnil list, da bi pogledal podpis, in potem...

»Tisoč vragov,« je vzklilnil T. Ks. in se oddahnil. »John Lexman mi piše!«

Roke so se mu tresle, ko je obračal gосто popisane strani. Pismo je bilo datirano še isti popoldan. Naslov je bil označen samo z besedo »London«.

Dragi T. Ks.!

Ne dvomim, da Vas s tem pismom ne presenetim, ker je večji del mojih prijateljev mislil, da sem odšel in se ne bom več vrnil. K sreči ali nesreči pa ni tako. Kar se tiče mene, bi sicer lahko želel kaj takega, a ne maram vzbujaati občutka žalosti, ko se res prirno veselim ob misli, da Vas bom spet videl. Oprostite površnosti tega pisma, a pričel sem prav ta trenutek in pišem iz hotela »Charing Cross«, kjer pa ne stanujem. Svoj naslov Vam pošljem pozneje. Prevoz je bil zelo težaven, zato oprostite, ako se Vam bo zdelo pismo nekoliko zmudeno. Gotovo Vam bo težko, ako Vam povem, da je moja žena umrla. Umrla je v inozemstvu pred šestimi meseci. O tem ne maram na dolgo govoriti, zato mi oprostite, ako Vam ne povem nič drugega.

To moje pismo je predvsem uradnega značaja. Mislim namreč, da sem še vedno obvezan nastopiti svojo kazen. Zato sem sklenil, da se še nočoj javim oblasti. Nekoč ste imeli sijajnega kolega v nadzorniku Mansusu, pri katerem bi se, ako se Vam zdj primerno, kar upam, zgledal ob 10.15. Vas pa, dragi T. Ks., ne bi želel zapletiti v svojo zadevo in Vam bom zelo hvaležen, če mi dovolite, da bi opravil vse Mansus.

Vem, da me ne čaka huda kazen, ker je bilo pomilostenje podpisano na večer mojega

pobega. Ne bom Vam imel kaj dosti pripovedovati, ker ni v preteklih dveh letih ne trohe takega, česar bi se rad spominjal. Prestala sva mnogo hudega in smrt je bila usmiljena, ko mi je vzela mojo drago.

Ali vidite kdaj kaj Kara?

Opozorite Mansusa, naj me čaka med desetimi in deseto in pol in naj da stražniku v veži navodilo, da bom prišel lahko takoj v njegov urad.

S priskrbenimi pozdravi sem Vam, moj dragi, iskreno vdani

John Lexman.

T. Ks. je pismo dvakrat zapored prebral in oči so se mu zameglele.

»Uboga gospa,« je tiho vzdihnil in dal pismo Mansusu.

»K Vam pride, ker noče izrabljati v svoji zadevi mojega prijateljstva. Pa bom tudi jaz prišel.«

»Ali je potreba za to kakih posebnih uradnih navodil?« je vprašal Mansus.

»Nič, nobenih formalnosti,« je odgovoril živahno T. Ks. »Jaz bom poskrbel, da dobim pri notranjem ministru potrebno pomiloščenje, kar mi je že tako pisмено obljubil.«

In se je vrnil v Whitehall, ves zamišljen v zapletene in pomembne dogodke dneva. Bil je oster februarjski večer z mokrim mežetjem in z vzhodnikom, ki je kar rezal in pihal skozi težki plašč do kosti.

Pred vhomom je nekdo stal. Morala je biti ugledana oseba — neka bolj majhna, čokata gospa, oblečena v bobrov plašč s smešnim klubokom.

»Kaj je?« jo je vprašal T. Ks. začuden. »Ali ste hoteli vstopiti?«